

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес»
(назва освітньої програми)

на тему: **«ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО
КРЕДИТУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
БАНКІВНИЦТВА»**

(назва теми)

Виконавець:

Студентка ЦЗФН, група 48
Головенко Анастасія Іванівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Кретов Дмитро Юрійович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2026

АНОТАЦІЯ

Головенко А. І. «Інноваційні моделі корпоративного кредитування в умовах цифрової трансформації банківництва»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес», Одеський національний економічний університет - Одеса, 2026

У роботі розглядаються теоретичні основи особливості інноваційних моделей кредитування корпоративних клієнтів в банках в умовах цифровізації. За результатами проведеного дослідження у першому розділі розглянуто поняття цифрових форм кредитів та їх значення для розвитку банківської діяльності.

Проаналізовано стан банківського кредитування України на сучасному етапі, у тому числі корпоративного сектору. Проведена оцінка рівня впровадження інноваційних форм кредитування бізнесу.

Розглянуто перспективи розвитку цифрового кредитування в банківському секторі України з урахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: банк, цифровізація, корпоративний сектор, інноваційні технології, інноваційні форми кредитування, онлайн кредити

ANNOTATION

Holovenko A. I. "Innovative models of corporate lending in the context of digital transformation of banking"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 072 «Finance, Banking and Insurance»

for the educational program " International banking business"

Odesa National Economic University - Odesa, 2026

The paper examines the theoretical foundations of the features of innovative models of lending to corporate clients in banks in the context of digitalization. Based on the results of the research, the first section examines the concept of digital forms of loans and their significance for the development of banking activities.

The state of bank lending in Ukraine at the current stage, including the corporate sector, is analyzed. The level of implementation of innovative forms of business lending is assessed.

The prospects for the development of digital lending in the banking sector of Ukraine are considered, taking into account foreign experience.

Keywords: bank, digitalization, corporate sector, innovative technologies, innovative forms of lending, online loans

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	6
1.1. Сутність цифрової трансформації банківського сектору.....	6
1.2. Банківське кредитування в умовах цифровізації економіки..	13
1.3. Особливості інноваційних моделей кредитування корпоративних клієнтів в банках на сучасному етапі.....	19
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ КРЕДИТУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КЛІЄНТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ.....	27
2.1. Основні тенденції банківського кредитування в Україні на сучасному етапі.....	27
2.2. Оцінка стану корпоративного кредитування в Україні в умовах воєнного часу.....	34
2.3. Характеристика інноваційних форм кредитування корпоративного сектору вітчизняними банками.....	41
Висновки до розділу 2.....	48
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНСЬКИХ БАНКАХ.....	51
3.1. Зарубіжний досвід впровадження в банківську діяльність інноваційних форм кредитування корпоративних клієнтів..	51
3.2. Шляхи подальшого розвитку інноваційних форм кредитування бізнесу в банках України.....	58
Висновки до розділу 3.....	64
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У найближчій перспективі у світовій банківській сфері закінчиться хвиля повного «оцифрування» відносин фінансово-кредитних організацій як між собою, так і з клієнтами. Ці зміни дозволять перетворити банки на відкриті «екосистеми», які сприятимуть розвитку небанківських доповнень до «традиційних» банківських продуктів, у тому числі кредитів корпоративного сектору. Проблеми багатьох банків у тому, що класичні підходи до оцінки кредитоспроможності клієнта при наданні позики, засновані переважно на фінансовій звітності та заставному забезпеченні, не забезпечують достатньої швидкості, гнучкості та точності прийняття рішень в умовах високої невизначеності та цифровізації економічних процесів. При цьому банки зазнають конкурентного тиску з боку небанківських фінансових інститутів та цифрових платформ, включаючи фінтех-компанії та BigTech-компанії, які активно впроваджують інноваційні моделі кредитування, засновані на альтернативних даних, автоматизованих скорингових системах та платформних екосистемах. Традиційні банки поступово втрачають конкурентні переваги у сегменті кредитування бізнесу. Тому особливу актуальність набуває необхідність розробки інноваційних моделей банківського кредитування, які поєднували б переваги цифрових технологій з традиційними вимогами кредитного процесу в корпоративному сегменті. Аналіз зарубіжного досвіду розвитку інноваційних моделей кредитування бізнесу передбачає вивчення успішних практик у різних країнах з ціллю виявлення та адаптації передових підходів до фінансування інновацій. Дослідженню даної тематики присвятили свої роботи такі вітчизняні науковці як Блащук-Девяткіна Н., Бондаренко А., Бутенко Т., Герасименко А., Гладчук О., Гладких Д., Глущенко С., Гонта О., Гудзь О., Іванчук Н., Іващенко А., Зянько В., Качула С., Кретов Д., Нечипоренко Т., Пантелєєва Н., Петик Л., Половчак І., Поцелуйко А., Селютин О., Сирота А., Ситник Н., Стасишин

А., Сулима М., Ткачук І., Тимошенко М., Тимоць М., Ушакова О., Харабара В., Чийпеш І., Шавурська Л., Шпортюк В., Яремкович М.

Мета дослідження. Метою дослідження є розгляд теоретичних основ, вивчення зарубіжного та вітчизняного досвіду, та розробка рекомендацій щодо формування та впровадження цифрових інноваційних моделей кредитування корпоративного бізнесу в банках України на основі сучасних фінансових технологій. Для розкриття мети дослідження були виконані наступні завдання:

- визначити сутність цифрової трансформації банківського сектору;
- розглянути банківське кредитування в умовах цифровізації економіки;
- дослідити особливості інноваційних моделей кредитування корпоративних клієнтів в банках на сучасному етапі;
- виявити основні тенденції банківського кредитування в Україні на сучасному етапі;
- проаналізувати стану корпоративного кредитування в Україні в умовах воєнного часу;
- надати характеристику інноваційних форм кредитування корпоративного сектору в вітчизняних банках;
- з'ясувати зарубіжний досвід впровадження інноваційних форм кредитування корпоративних клієнтів в банківську діяльність;
- виявити шляхи подальшого розвитку інноваційних форм кредитування бізнесу в банках України.

Об'єктом дослідження. Об'єктом дослідження є процес кредитування корпоративного сегменту в банках в умовах цифрової трансформації фінансового сектору.

Предметом дослідження. Предметом дослідження є інноваційні моделі банківського кредитування корпоративних клієнтів, зокрема їх цифрові інструменти, механізми реалізації, ризик-менеджмент, а також оцінка ефективності впровадження в умовах цифровізації банківської діяльності.

Методами дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є загальні діалектичні методи пізнання соціально-економічних явищ і процесів, теоретичні висновки, узагальнення наукових публікацій, положення відповідних нормативно-правових документів національного законодавства. Зокрема, в роботі знайшли застосування наступні методи:

- за допомогою статистичного методу зроблено узагальнення стану і виявлена динаміка основних показників банківського кредитування в Україні на сучасному етапі;
- при виділенні позитивних рис та ризиків впровадження інноваційних форм банківського корпоративного кредитування використовувався метод порівняння;
- для дослідження оцінки рівня впровадження інноваційних форм кредитування в діяльність вітчизняних банків, використовується метод аналізу;
- при написанні висновків, провідними методами є узагальнення та синтез.

Інформаційну базу дослідження становлять праці вітчизняних і зарубіжних авторів у сфері банківської діяльності та цифрової трансформації банківського сектора, періодична література, офіційні дані НБУ, а також звіти міжнародних аналітичних агенцій та дані мережі Інтернет.

Публікації. Кретов Д., Головенко А. Впровадження інноваційних моделей кредитування корпоративного бізнесу в банках. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-економічна система економіки: перспективи стабілізації»*. 8-9 травня 2026 року м. Запоріжжя. URL: https://helvetica.ua/inform/buklet_ukr.pdf

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування). Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок. Основний зміст викладено на 70 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 15 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

1.1. Сутність цифрової трансформації банківського сектору

Цифрова трансформація – це використання цифрових технологій і аналітики даних для прийняття рішень на основі даних, підвищення ефективності праці, оптимізації роботи та отримання (або збереження) конкурентної переваги в бізнесі. Вона передбачає систематичне впровадження інноваційних технологій з метою підвищення ефективності бізнес-процесів, створення нових продуктів та послуг, а також адаптації до мінливих вимог ринку [1]. Цей феномен можна розглядати як еволюцію організаційних структур, що відповідають на виклики цифрової ери та прагнуть досягнення стійкої конкурентної переваги (рис. 1.1).

Для сучасних компаній нові технології є ключовим фактором, що сприяє підвищенню ефективності бізнесу. В умовах динамічних ринкових змін організаціям необхідно адаптуватися, реформуючи та переосмислюючи свої традиційні підходи, щоб залишатися конкурентоспроможними в умовах появи інноваційних бізнес-моделей. Це вимагає від компаній гнучкості та готовності до змін, а також активного впровадження сучасних рішень та методів управління. В останні роки стало очевидним, що одним з основних драйверів розвитку процесу цифровізації бізнесу та впровадження цифрових технологій, адаптації їх для підвищення ефективності господарської діяльності став саме банківський сектор.

Цифрова трансформація банківського сектора – це процес інтеграції цифрових технологій у всі операції та стратегії банківських установ, що зумовлює суттєві зміни у способах надання фінансових послуг, управління ризиками, взаємодії з клієнтами та внутрішніх бізнес-процесах [2].

Рис. 1.1. Трактуювання поняття «цифрова трансформація»

Джерело: розроблено автором на основі [3]

Цифровізація у світі торкнулася усіх сфер господарської діяльності, зокрема і банківської. В умовах впровадження передових цифрових технологій банківський сектор удосконалює як внутрішні бізнес-процеси, так і всю бізнес-модель загалом. Розвиток та вдосконалення бізнес-моделі сучасних банків супроводжується розширенням їх діяльності та «виходом» багатьох банківських установ за межі банківського сектора.

Для сучасного світового банківського сектора у світлі повсюдного впровадження цифрових продуктів, цифровізації основних бізнес-процесів, основними тенденціями є: зростаюча орієнтація на надання послуг дистанційно, зниження можливих кіберзагроз, значні фінансові вкладення в інструменти та моделі штучного інтелекту, розвиток нейромереж. З представлених вище обставин, які характеризують особливості цифровізації банківського сектора та впровадження практично постійно нових і нових

інновацій, банківська сфера та всі процеси сучасних банків стикаються з необхідністю адаптації всіх внутрішніх корпоративних процесів та основних бізнес-процесів під нові «цифрові» реалії.

Цифрові технології та в цілому процес цифровізації сприяє підвищенню якості взаємовідносин та взаємодії між державою та банківською сферою, а також між банками та потенційними їх клієнтами. Ефективність банківської бізнес-моделі в останні роки значною мірою зросла саме через цифровізацію основних внутрішніх бізнес-процесів, механізмів взаємодії з клієнтами та впровадженням інноваційних продуктів, а також в цілому інноваційного розвитку банківської сфери, що підтримується впровадженням передових цифрових технологій. Конкурентні переваги сучасних банків досягаються у сфері якості обслуговування клієнтів. Банки для перемоги у конкурентній боротьбі намагаються збільшити пропозиція своїх продуктів, підвищити рівень персоналізації пропозицій, враховуючи побажання кожного потенційного клієнта, розширити канали комунікації, удосконалити дизайн тощо. Подібна практика розвитку взаємодії банків із потенційними клієнтами стає доступною при широкому та ефективному використанні передових цифрових технологій, які вимагають досить великих фінансових вкладень, що у свою чергу стає значною перешкодою для конкурентної боротьби малих та середніх за розміром банків.

Цифрова трансформація банківської галузі спричиняє низку позитивних змін, серед яких зростання рівня автоматизації процесів, підвищення ефективності роботи завдяки скороченню часу виконання операцій, покращення комунікації з клієнтами та персоналом через легший доступ до інформації. Водночас відбувається поліпшення якості продуктів і послуг, а також підвищення рівня клієнтського сервісу [4, с. 225].

Позитивні та негативні наслідки цифрової трансформації наведено за допомогою рис.1.2, дані якої свідчать, що цифрова трансформація банківського сектору суттєво впливає як на клієнтів, так і на самі банки.

Рис. 1.2. Позитивні та негативні наслідки цифрової трансформації
Джерело: розроблено автором на основі [5]

Провідні банки світу використовують різні моделі цифрової трансформації: інтеграційну (впровадження цифрових технологій у межах

існуючих структур), модульну (створення цифрових підрозділів або дочірніх компаній) та екосистемну (формування партнерських мереж з FinTech-компаніями, стартапами, технологічними гігантами). Вибір моделі залежить від стратегії банку, регуляторного середовища, рівня цифрової зрілості та готовності до інновацій [6, с. 158].

У частині розвитку банківського сектора ключовими є відносини клієнтського обслуговування, що є найбільш розвиненою сферою в частині перекладу всіх стандартних операцій між банком та клієнтами в електронний вигляд, а також надають додатковий функціонал у частині підтримки клієнтського обслуговування та надання додаткових послуг. Змістовно цей напрямок трансформації реалізується через запровадження фінансових технологій.

Сучасний банківський сектор зазнає серйозних змін у зв'язку зі стрімким розвитком цифрових технологій. Інновації, особливо штучний інтелект, блокчейн, хмарні обчислення і аналітика великих даних, змінюють підхід до надання банківських послуг, створюючи нові можливості для розвитку фінансових інститутів [7, с. 163].

Далі детальніше зупинимося на сучасних фінансових технологіях:

1) Big Data або великі дані, аналіз яких дозволяє банкам отримувати найбільше повну характеристику своїх клієнтів, розробляти найбільш підходящі продукти для тих чи інших сегментів споживачів. Аналіз великих даних є збір, обробка та подальший аналіз різномірної інформації, що збирається про клієнтів, їх звичках, цифровій та повсякденній поведінці.

2) API (Application Programming Interface, тобто інтерфейс прикладного програмування), який являє собою програмний інтерфейс або набір інструментів, що дозволяє одним програмам працювати з іншими.

3) Хмарні технології дозволяють доводити до клієнта свої продукти у будь-якій точці земної кулі за рахунок централізації банківських сервісів у мережі Інтернет, забезпечуючи доступ до даних із будь-якого пристрою.

4) Інтеграція банківських сервісів із соціальними мережами та мобільним зв'язком відкриває нові горизонти для фінансових установ. Використовуючи дані, отримані із соціальних платформ, банки можуть більш точно аналізувати поведінку та переваги клієнтів. Це дозволяє не тільки оптимізувати існуючі пропозиції, але й розробляти персоналізовані продукти, які найкраще відповідають потреб користувачам. В результаті, клієнти отримують більш релевантні послуги, а банки підвищують свою конкурентоспроможність та покращують клієнтський досвід.

5) Нові інструменти фінансування та інвестування: краудфандингові платформи від самих банків, споживче кредитування P2P, бізнес-кредитування P2P.

6) Сучасні механізми здійснення платежів та переказів включають самі перекази, обмін валюти, можливості масових платежів, цифрові гаманці, послуги онлайн-переказів, платіжні термінали, cash cloud і т.д.

Виявлено, що цифрові фінансові технології виходячи з потреб клієнтів банківських продуктів в умовах інноваційного розвитку банківського сектора дозволяють полегшити взаємодію із споживачами фінансових та нефінансових послуг, підвищити продуктивність праці та підтримати репутацію банків. Рушійну силу у формуванні індивідуального попиту на створення сучасних банківських продуктів та послуг надають саме споживачі банківських послуг через висловлення своїх потреб. Найбільш важливим для сучасного банківського сектора у сфері підтримки лояльності клієнтів та залучення нових є постійне відстеження відносин клієнтів до існуючих фінансових (банківських) послуг, підтримка інтересу клієнта до банку за рахунок впровадження нових комфортних послуг, які би відрізняли саме цей банк від інших. У сучасних умовах ефективність банківської діяльності багато в чому визначається не традиційним підрахунком прибутку від продажів тих чи інших фінансових продуктів, а від лояльності їх клієнтів та орієнтації на їхню думку та потреби, які мають бути задоволені сучасними банками.

Впровадження цифрових технологій у банківську діяльність стає ключовим напрямом, що підтримує сучасні тенденції. Ці зміни не тільки сприяють покращенню обслуговування клієнтів, а й формують нові підходи до управління фінансами. В результаті постійного впровадження цифрових рішень та фінансових інновацій виникає необхідність створення інтегрованого простору, що об'єднує банківську сферу та цифрове середовище. Такий підхід дозволяє банкам адаптуватися до умов, які швидко змінюються на ринку та очікування клієнтів. Цифровізація процесів, включаючи автоматизацію операцій та використання аналітики даних, відкриває нові можливості для підвищення ефективності та покращення клієнтського досвіду. Важливо відзначити, що створення єдиного простору між фінансовими послугами та цифровими технологіями не тільки спрощує взаємодію, а й сприяє розвитку нових товарів та послуг, що відповідають потребам сучасного користувача.

Цифровізація має значний потенціал для підвищення ефективності діяльності всіх організацій, які будуть йти її шляхом, але також цей процес пов'язаний з великою кількістю ризиків, низка з яких все ще не може бути врахована для потенційного їх зниження. Також можна відзначити, що цифровізація може багато в чому сприяти і зниженню потенційних ризиків фінансової діяльності, що пов'язано з використанням аналітичних процедур, збором інформації та здійсненням на базі отриманих даних заходів щодо зниження або запобігання ризикам.

Таким чином, необхідно відзначити, що основними факторами, які впливають на сучасний банківський сектор є цифровізація практично всіх сфер суспільної діяльності та фінансиалізація економіки, які є об'єктивними процесами розвитку сучасного суспільства. Дані тренди стають важливими для банківського сектора, що в подальшому і визначатиме його вектор розвитку у майбутньому.

1.2. Банківське кредитування в умовах цифровізації економіки

Банківське кредитування як фундаментальний інститут фінансової системи виступає ключовим каналом фінансового посередництва, що забезпечує перерозподіл ресурсів між секторами економіки, сприяє стимулюванню інвестицій, підвищенню продуктивності праці та економічному зростанню [8].

Банківське кредитування виступає об'єктом досліджень багатьох вчених економістів. Визначення поняття «кредит» деякими науковцями представлено на рис. 1.3.

Згідно з теоретичними положеннями сучасної фінансової науки, банківський кредит є носієм монетарної політики, адже через його механізми транслюється облікова ставка центрального банку, яка визначає загальні умови грошового обігу в економіці [9].

Банківське кредитування має велике значення для руху капіталу і, по суті, є одним з головних способів перерозподілу фінансових ресурсів між підприємствами й населенням. Завдяки кредитам пожвавлюється інвестиційна активність, створюються умови для розвитку підприємництва та поступового відновлення виробничого потенціалу країни [10].

Сучасний комерційний банк є універсальною фінансовою організацією, що надає клієнтам величезний спектр послуг. На початку свого виникнення та розвитку комерційні банки виконували лише традиційні для кредитної організації операції: залучення депозитів, надання кредитів та здійснення розрахунків. Але, незважаючи на привабливість окремих банківських операцій у ті чи інші періоди, банками постійно здійснюється їх головна функція - операції із кредитування. Кредитна операція є однією з основних банківських операцій. Кредит стимулює розвиток продуктивних сил, прискорює формування джерел капіталу для розширення відтворення на основі досягнень науково-технічного прогресу. Без кредитної підтримки неможливо

забезпечити швидке та цивілізоване становлення господарств, підприємств, впровадження інших видів підприємницької діяльності на внутрішньодержавному та зовнішньому економічному просторі.

О. Гудзь [11]

кредит – це економічні відносини, що зумовлені акумуляцією тимчасово вільних коштів з використанням їх на умовах повернення та платності під час взаємовідносин, що виникають між кредитором та позичальником

Н. Ситник [12]

кредит – це грошові кошти або інші матеріальні ресурси, які передаються у тимчасове користування за певну винагороду (відсотки) на умовах повернення

О. Ушакова [13]

кредит – це економічні відносини між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних коштів та використання їх на умовах повернення й оплати

О. Гладчук [14]

кредит - економічні відносини, які виникають між юридичними, фізичними особами і державою стосовно перерозподілу вартості на основах повернення та, як правило, з оплатою відсотків

М. Сулима [15]

банківський кредит – це будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми

Н. Іванчук [16]

кредит – як економічні відносини, що виникають між суб'єктами кредитної угоди (кредиторами і дебіторами), що полягають у переданні вільних коштів (вартості) у тимчасове користування на умовах повернення, платності, строковості, цільового характеру використання

Рис. 1.3. Визначення науковцями поняття «кредит»

Об'єктивна необхідність кредитування підприємств зумовлена особливостями кругообігу капіталу. Враховуючи роль та значення кредитних операцій для діяльності комерційного банку, можна з упевненістю сказати, що рівень організації кредитного процесу є одним із основних показників всієї роботи банку. Відповідно до спрямованості кредитної діяльності банки розробляють своє положення про кредитування клієнтів. Для регулювання кредитної діяльності, визначення її основних напрямів та прийняття рішень про порядок надання кредитів позичальникам створюється кредитний комітет, який у своїй роботі керується Положенням про кредитний комітет.

Кредитний процес – це прийоми та способи реалізації кредитних відносин, розташовані у певній послідовності та прийняті даним банком. Організація кредитного процесу передбачає чітке функціональне розмежування обов'язків між співробітниками кредитного підрозділу, а також між керівництвом банку, кредитними та іншими підрозділами, участь яких у даному процесі необхідна. У кожного банку розроблено свою власну технологію кредитування, що передбачає послідовність вивчення та проходження документів з прийняттям рішення на кожній стадії їх розгляду.

Традиційна модель кредитування ґрунтувалася на вертикальних відносинах «банк – позичальник». У цифровій економіці ця модель еволюціонує до екосистемної, у якій ключову роль відіграють постачальники даних, аналітичні сервіси, онлайн-платформи та державні реєстри. Таке середовище мінімізує інформаційну асиметрію та знижує трансакційні витрати [17, с. 40].

Цифровізація вже зараз повною мірою охопила традиційні банківські операції, до яких можна віднести і кредитування. Впровадження нових цифрових технологій для аналізу кредитоспроможності можливих позичальників – це нові стратегічні орієнтири банківського менеджменту. Кредитні технології мають особливості. Для їх розкриття необхідно уточнити поняття "Кредитна технологія". Найбільш поширене визначення зводиться до

такого: кредитна технологія – це методи та прийоми, що використовуються для проведення кредитних операцій.

«Кредитна технологія в умовах цифровізації – це сукупність взаємозалежних операцій, реалізованих за допомогою сучасних фінансових технологій (фінтех) з метою підвищення ефективності кредитної діяльності». Фінтех – це надання фінансових послуг та сервісів з використанням інноваційних цифрових технологій, таких як «великі дані», штучний інтелект та машинне навчання, роботизація, блокчейн, хмарні технології, біометрія тощо.

Цифрові кредитні технології розкривають свою сутність по-різному в залежності від умов функціонування конкретних банках чи країнах та у конкретні періоди часу. Наприклад, період пандемії коронавірусу COVID-19 прискорив цифрову трансформацію у банківському секторі. У рамках заходів підтримки клієнтів, які постраждали від поширення нового вірусу, провідні банки уможливили дистанційне підключення кредитних канікул для фізичних осіб у тому числі зі збільшеним лімітом (іпотека, автокредитування, кредити готівкою, кредитні картки). Заявки на їх надання банки приймають через чат-боти в онлайн-додатках. У середині 2010-х років як додаткові канали зв'язку з клієнтами та іншими користувачами банки почали освоювати месенджери. Боти інформують клієнтів про курси валют, нові банківські продукти і акції.

Огляд сучасних технологій (AI, blockchain) та їх застосування у фінансах відображають у своїй роботі Kou та Lu [18]. Вчені наголошують, що в даний час банки переходять до платформних моделей, драйверами цього є автоматизація та зниження транзакційних витрат. Цифрове кредитування стає ключовим сегментом fintech, підтримка корпоративного кредитування здійснюється через data-driven рішення.

Також заслуговує на увагу стаття казахських науковців Абдінової, Ламбекової та Мурзукбаєвої [19], яка присвячена бібліометричному аналізу розвитку fintech на основі даних бази Scopus за період 2014–2024 років. У дослідженні виявлено ключові тренди, наукові напрями у галузі фінансових

технологій. Що стосується цифрового кредитування, то на думку авторів, воно стає центральним елементом *fintech*, активно розвиваються такі моделі цифрового кредитування як *P2P lending*, *marketplace lending*, *mbedded finance*. Дослідники дійшли висновку, що за рахунок технологій банки трансформують свої кредитні процеси.

Цифровізація економіки та банківської галузі формує кредитні технології, з одного боку, орієнтовані на вдосконалення внутрішньобанківської діяльності (наприклад хмарні технології, блокчейн, технології великих даних, роботизація банківських процесів), а з іншого - відповідають на запит суспільства на нові, передові способи взаємодії з клієнтами (наприклад вже згадані чат-боти). Розглянемо технології для банків докладніше.

Досить актуальними та затребуваними нині стали хмарні технології, під якими розуміється «модель забезпечення зручного мережного доступу на вимогу до фонду конфігурованих ресурсів (від систем зберігання даних до бізнес-послуг), які можуть бути оперативно надані, масштабовані та звільнені з мінімальними експлуатаційними витратами та зверненнями до постачальника». Хмарна технологія формує необхідні умови для реалізації спільних ініціатив між фінансовими організаціями, фінтех-компаніями та організаціями інших секторів економіки, дозволяє оперативно створювати нові бізнес-моделі та прискорює виведення нових продуктів ринку. До переваг переходу банків на хмарні послуги відносять оптимізацію витрат, підвищення ефективності поєднання технологій та бізнес-операцій, масштабованості та гнучкості продуктової стратегії за рахунок швидкого реагування на мінливі потреби клієнтів, прискорення впровадження нових продуктів та послуг, досягнення вищого рівня безпеки (використання хмарних підписів, тобто використання закритих ключів електронного підпису).

Використання блокчейну, технології розподіленого реєстру, де кожен блок містить набір підтверджених транзакцій, що дозволяє виключити

посередників при виконання банківських операцій та автоматизувати багато процесів.

Наразі банки у своєму розпорядженні вже мають достатній обсяг інформації про клієнта – «цифровий слід» клієнта, наприклад, дані з бюро кредитних історій та соціальних мереж. Різномірна та об'ємна інформація, отримана з різних джерел, може бути успішно та в короткі терміни оброблена завдяки технології Big Data (великі дані). Ця технологія дозволяє банкам дослідити потреби клієнтів, сегментувати клієнтські групи. У кредитній діяльності вже на етапі подання кредитної заявки такий інструмент дозволяє скоротити фінансові та тимчасові витрати андеррайтерів банку на перевірку кредитних запитів, ретельніше проаналізувати дані клієнта та на основі отриманої інформації надати йому найбільш персоналізований підхід. Крім того, банківська сфера починає все активніше використовувати технологію Smart Data, яка дозволяє не тільки агрегувати великі потоки інформації з різних джерел для побудови оціночних моделей ризиків, але й оцінювати якість та достовірність цієї інформації. У цьому випадку можна говорити про вектор руху від технології великих даних до технології розумних даних.

Високотехнологічний кредитний конвеєр (автоматизована кредитна діяльність банку з моменту надходження заявки до завершення кредитної угоди) та розумні скорингові моделі (моделі для зіставлення чисельного значення показників позичальника) забезпечують максимізацію частки роботизованих рішень щодо рівня кредитного ризику. Набуває розвитку транзакційний скоринг, що базується на використанні інформації про активність клієнтів в інтернеті.

Отже, в умовах цифровізації економіки перед банківською спільнотою та регулятором насамперед виникають нові завдання – направити еволюцію банків на шляхи розвитку симбіозу банківської діяльності та фінтеху, що передбачає оцінку можливості індустрії впроваджувати нові організаційні форми, селекцію учасників за рівнем готовності до ухвалення інновацій при переході до нового технологічного укладу.

1.3. Особливості інноваційних моделей кредитування корпоративних клієнтів в банках на сучасному етапі

В науковій літературі під корпоративним клієнтом розуміється юридична особа (або група осіб), або структурний підрозділ юридичної особи, а також суб'єкти підприємницької діяльності без створення юридичної особи (фізичні особи-підприємці), стан яких та надання йому банківських послуг представляє суттєвий економічний інтерес та значимість для банку в цілому, або для його територіальних підрозділів [20, с. 188].

Загалом корпоративним клієнтам комерційні банківські установи намагаються запропонувати максимально широкий спектр банківського обслуговування, починаючи з розрахунково-касових та документарних операцій, депозитних операцій, кредитування як з внутрішньобанківських ресурсів, так і з кредитних ліній міжнародних кредитних фондів [21, с. 667].

Аналіз сучасної наукової літератури показує, що цифрова трансформація кардинально змінює моделі корпоративного кредитування у банках. Xie et al. [22] провели аналіз впливу цифрових фінансових технологій на корпоративні інновації та дійшли висновку, що впровадження AI та цифрових інструментів знижує фінансові обмеження та підвищує ефективність розподілу кредитних ресурсів. Вчені вважають, що в даний час банки стають ключовими драйверами цифрового кредитування, при цьому важливим є синергетичний ефект fintech і банків.

При аналізі вибірки серед компаній різних країн, група дослідників, у тому числі Zhang, Li, Wang [23], визначили, що використання цифрових фінансових інструментів сприяє розширенню доступу бізнесу до фінансування за рахунок зниження інформаційної асиметрії і трансакційних витрат. На думку вчених, Fintech-кредитування знижує залежність інвестицій компаній від внутрішніх грошових потоків, покращується доступ до фінансування для малих та середніх підприємств, цифрові платформи

підвищують швидкість ухвалення кредитних рішень, при цьому фінансові технології доповнюють, а не повністю замінюють традиційні банки.

Цифрова трансформація банківського сектора суттєво змінює його взаємини з корпоративними клієнтами. Цифровізація нині повною мірою охопила традиційні банківські операції, до яких можна віднести і кредитування бізнесу. Необхідність цього процесу спричинена зниженням темпів зростання корпоративного банківського кредитування у світових масштабах. Традиційні моделі кредитування, засновані на фінансовій звітності та тривалих процедурах аналізу, поступаються місцем цифровим рішенням, що використовують великі дані, штучний інтелект і платформні екосистеми. Методи та прийоми, що використовуються у банках для проведення кредитних операцій прийнято називати кредитними технологіями. Впровадження нових цифрових технологій, наприклад, для аналізу кредитоспроможності потенційних позичальників – це нові стратегічні орієнтири банківського менеджменту.

Завдяки цифровим технологіям банки переходять до data-driven management – управління, заснованого на даних. Це змінює економічну логіку кредитування: процес подачі заявки, оцінки ризику та прийняття рішення скорочується до кількох годин, а структура кредитного портфеля стає більш диверсифікованою [17, с. 40]. На основі аналізу тенденцій можна виокремити чотири етапи еволюції системи кредитування бізнесу під впливом цифровізації (рис.1.4).

В епоху цифровізації економіки новим активом стають дані, що потребує оптимізації інфраструктури. Сьогодні більшість процесів у діяльності банківських установ автоматизовано, а програмне забезпечення є спеціалізованим, сучасним і таким, яке постійно оновлюється. Проте все частіше стратегічні рішення потребують аналітичної підтримки. Тому набувають важливості стратегічна роль і впровадження банківськими установами інноваційних підходів аналізу великих даних (“Big Data”) [24, с. 73].

Рис. 1.4. Етапи трансформації системи кредитування бізнесу під впливом цифровізації банківського сектору

Джерело: розроблено автором на основі [25, 26]

На рис. 1.5 наведено порівняльну характеристику традиційного та цифрового кредитування. Порівняння цифрової та традиційної моделей банківського кредитування корпоративних клієнтів показує не просто еволюцію процесів, а зміну логіки взаємодії банку з бізнесом – від паперово-експертної до автоматизованої. Основні відмінності моделей зводяться до наступного:

1) Традиційна модель заснована на класичному банківському аналізі, заснованому на фінансовій звітності, заставах та експертних оцінках кредитоспроможності. Процеси аналізу здійснюються переважно офлайн.

2) Цифрова модель базується на використанні великих даних, API-інтеграцій, автоматизованого скорингу та технологій штучного інтелекту і машинного навчання.

Рис. 1.5. Порівняння цифрової та традиційної моделей банківського кредитування корпоративних клієнтів

Джерело: розроблено автором на основі [27, 28]

Кожній із моделей притаманні свої переваги та недоліки. Переваги традиційної моделі зводяться до глибокого якісного аналізу позичальника, надійності при великих та складних угодах, урахування нефінансових факторів (репутація, галузь). Перевагами цифрової моделі є висока швидкість та масштабованість, зниження витрат, розширення фінансової інклюзії, можливість вбудованого кредитування (embedded finance). Основними недоліками традиційного банківського кредитування корпоративних клієнтів є повільність, високі операційні витрати, обмежений доступ до МСБ. Для цифрового кредитування це – ризик помилок алгоритмів, залежність від якості

даних, кіберризика та питання безпеки, обмежена інтерпретованість моделей (black box).

Інноваційні форми цифрового банківського кредитування корпоративних клієнтів сьогодні формуються на стику фінтеху, аналізу даних та платформної економіки. Ключові технології цифрового кредитування представлені на рис. 1.6. Це Big Data, штучний інтелект та машинне навчання, Big Data, Blockchain та смарт-контракти, відкритий банкінг.

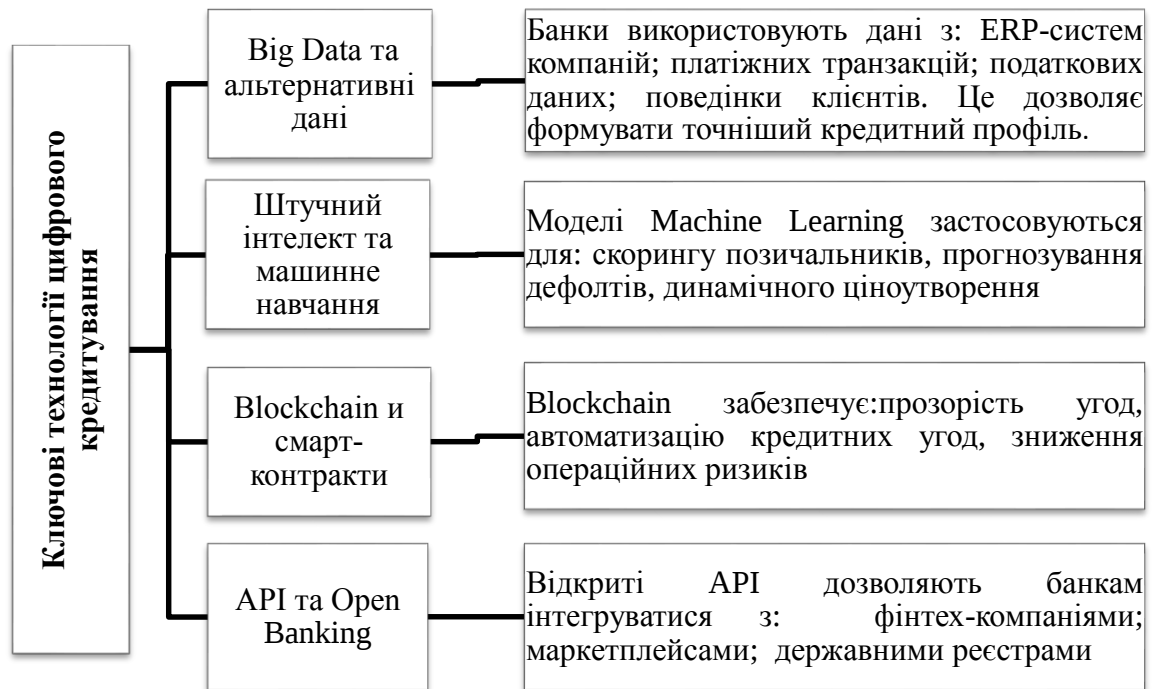

Рис. 1.6. Ключові технології цифрового кредитування корпоративного сектору

Джерело: розроблено автором

Використання технологій, наведених на рис. 1.6 дає змогу банкам створювати нові форми кредитування корпоративних клієнтів, які б задовольняли вимоги банків до дотримування умов надання кредитів і були б зручними та доступними для клієнтів. Основні форми інноваційних кредитів, які надають своїм клієнтам передові банки світу наведені в табл. 1.1.

Отже, сучасні інноваційні форми цифрового кредитування корпоративних клієнтів характеризуються: автоматизацією (AI, Big Data), платформеністю embedded finance, API), децентралізацією (P2P, blockchain) та

персоналізацією (cash-flow та data-driven lending). Вони трансформують класичну банківську модель із «продуктової» в екосистемну та сервісну.

Таблиця 1.1

Інноваційні форми цифрового банківського кредитування корпоративних клієнтів

№ з/п	Форми кредитування	Сутність	Ключові технології	Переваги для банку	Переваги для бізнесу	Приклади використання
1	Онлайн-кредитування (Digital Lending)	Повністю цифровий процес надання кредиту	AI, скоринг, автоматизація процесів	Скорочення витрат, підвищення швидкості обробки	Швидке отримання фінансування	JPMorgan Chase, HSBC
2	Embedded Finance	Вбудоване кредитування в бізнес-платформи	AI, інтегація, Big Data	Розширення каналів продажу	Кредит в момент потреби	Amazon, Shopify
3	AI-driven lending	Кредитування на основі аналізу даних	AI, ML, Big Data	Точна оцінка ризику	Доступ до фінансування без застави	Фінтех та банківські AI-платформи
4	Open Banking кредитування	Використання відкритих банківських даних	Open Banking, API	Нові продукти і партнерства	Спрощення доступу до кредиту	Фінтех додатки та банки ЄС
5	P2P / Marketplace lending	Кредитування через платформи	Платформні технології	Диверсифікація доходів	Альтернативні джерела фінансування	Funding Circle, Lending Club
6	Supply Chain Finance	Фінансування ланцюжків поставок	ERP-інтеграції, аналітика	Зростання комісійних доходів	Покращення ліквідності	SAP Ariba, банківські SCF платформи
7	Cash Flow Lending	Оцінка на основі грошових потоків	Data analytics, API	Зниження кредитного ризику	Кредити без застави	SME digital lending платформи
8	Neobank lending	Кредитування цифровими банками	Мобільні технології, AI	Низькі операційні витрати	Простота та швидкість	Revolut, N26
9	Blockchain lending	Кредитування через розподільчі рахунки	Blockchain, smart contracts	Прозорість та безпека	Скорочення транзакційних витрат	DeFi та банківські пілоти
10	ESG / Green lending	Кредитування з ESG-оцінкою	ESG-аналітика, Big Data	Відповідність регуляціям	Доступ до «зеленого» фінансування	Банки ЄС, міжнародні інститути

Джерело: розроблено автором на основі [28 - 31]

Отже, слід більш детально розглянути дані форми стосовно банків України.

Висновки до розділу 1

1. Цифровізація банківського сектору є незворотним процесом, що формує нову парадигму банківської діяльності. Банки, які активно впроваджують інноваційні цифрові рішення, отримують стратегічні переваги у вигляді підвищення ефективності, покращення якості обслуговування клієнтів та зниження ризиків. Водночас успішна цифрова трансформація потребує комплексного підходу, значних інвестицій та ефективного управління технологічними і кіберризиками.

2. Банківського кредитування – це економічна категорія, що відображає систему відносин між банком (кредитором) і позичальником, у процесі яких банк надає грошові кошти на визначений строк, на умовах платності, повернення та строковості. Банківське кредитування є однією з ключових функцій банківської системи і полягає у перерозподілі тимчасово вільних фінансових ресурсів між суб'єктами економіки. Через кредити банки забезпечують фінансування бізнесу, населення та держави, сприяючи економічному розвитку. Банківське кредитування можна вважати базовим механізмом фінансового забезпечення економіки, який забезпечує безперервність господарських процесів, підтримує ліквідність підприємств і стимулює економічне зростання.

3. Банківське кредитування в умовах цифровізації банків – це трансформація традиційного процесу надання позик під впливом сучасних інформаційних технологій, що змінює як сам механізм кредитування, так і взаємодію банку з клієнтом. Цифровізація означає впровадження таких технологій, як: онлайн-платформи та мобільні додатки; автоматизовані системи скорингу; великі дані (Big Data); штучний інтелект (AI); хмарні обчислення. У результаті кредитування переходить від паперових і тривалих процедур до швидких, автоматизованих і дистанційних сервісів.

4. Перевагами цифрового кредитування є скорочення часу розгляду заявки (від днів до хвилин); зниження операційних витрат банку; підвищення доступності кредитів для бізнесу та населення; покращення клієнтського освіду; зменшення людського фактору. Ризиками та проблемами, які визвані цифровим кредитуванням може бути наступне: кіберризики та загрози безпеці даних; залежність від якості даних і алгоритмів; ризик дискримінації в алгоритмах; регуляторні обмеження; недостатній рівень цифрової грамотності клієнтів.

5. У корпоративному сегменті цифровізація проявляється через: автоматизований фінансовий аналіз компаній; інтеграцію з бухгалтерськими системами клієнтів; використання API для доступу до фінансових даних; скорочення часу ухвалення кредитних рішень; застосування моделей оцінки ризику (PD, LGD, EAD). Інноваційні форми корпоративного кредитування – це сучасні підходи банків та фінтех-компаній до фінансування бізнесу, що базуються на цифрових технологіях, автоматизації процесів і використанні альтернативних джерел даних. Вони дозволяють підвищити швидкість прийняття рішень, знизити ризики та покращити доступ підприємств до фінансування. Інноваційні форми корпоративного кредитування характеризуються цифровізацією процесів, автоматизацією прийняття рішень, персоналізацією продуктів, інтеграцією в бізнес-процеси клієнтів.

Отже, цифровізація банківського кредитування є ключовим фактором підвищення ефективності банківської діяльності. Вона забезпечує швидкість, гнучкість і масштабованість кредитних операцій, але водночас потребує вдосконалення систем управління ризиками та регуляторного контролю. У перспективі цифрові моделі кредитування, зокрема end-to-end lending, стануть домінуючими на ринку.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ КРЕДИТУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КЛІЄНТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ

2.1. Основні тенденції банківського кредитування в Україні на сучасному етапі

Упродовж останніх років банківський сектор України зазнав суттєвих змін під впливом воєнних подій, макроекономічної нестабільності та глибоких структурних перетворень у фінансовій системі. Попри складні умови діяльності, вітчизняні банки зберегли операційну стійкість і спроможність підтримувати кредитування, що відіграє важливу роль у забезпеченні економічної активності [32].

Динаміка банківського кредитування в Україні у 2016–2025 рр. представлена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка банківського кредитування в Україні у 2016–2025 рр., станом на кінець року

Рік	Обсяг кредитного портфеля, млрд грн	Темп зміни, %	Основні тенденції
2016	1006	-	Посткризове відновлення після очищення банківської системи
2017	1037	3,1	Помірне зростання, стабілізація банківського сектору
2018	1119	7,9	Активізація корпоративного кредитування
2019	1033	-7,7	Погіршення якості кредитного портфеля, високий рівень NPL
2020	961	-7,0	Вплив пандемії COVID-19, скорочення кредитної активності
2021	1065	10,8	Відновлення кредитування, зростання попиту бізнесу
2022	1036	-2,7	Військовий шок, різке зростання ризиків
2023	1025	-1,1	Стабілізація, активізація державних програм кредитування
2024	1138	11,0	Відновлення економіки, зростання гривневого кредитування
2025	1380	21,3	Прискорене зростання, цифровізація кредитних процесів

Джерело: розроблено автором за даними [33]

Банківське кредитування в Україні у 2016 – 2025 роках характеризується хвилеподібною динамікою, що зумовлена макроекономічними шоками, структурною трансформацією банківської системи та впливом військово-політичних факторів. З табл. 2.1 видно, що у 2016 – 2018 рр. спостерігалось поступове відновлення кредитної активності після банківської кризи 2014 – 2015 рр.: обсяг кредитного портфеля зріс з близько 1006 млрд грн у 2016 р. до понад 1,1 трлн грн у 2018 р. Основним драйвером виступало корпоративне кредитування, частка якого стабільно перевищувала 70% загального портфеля.

У 2019 – 2020 рр. кредитування знову скоротилося (до приблизно 961 млрд грн у 2020 р.), що було пов'язано з погіршенням якості активів, високою часткою проблемних кредитів (NPL) та економічними наслідками пандемії COVID-19. Банки дотримувалися консервативної кредитної політики, що обмежувало доступ бізнесу до фінансування. Серед системних причин стримування банківського кредитування в Україні слід відзначити консервацію проблеми недостатньої надійності позичальників, пов'язаної як з об'єктивними макроекономічними обставинами (наявність значної кількості збиткових підприємств, складність ведення бізнесу в умовах карантинних обмежень, зниження попиту на продукцію експортерів тощо), так і з традиційно незадовільною платіжною дисципліною суб'єктів господарювання і населення [34, с. 4].

У 2021 році розпочалося відновлення кредитної активності (зростання понад 10%), однак у 2022 році повномасштабне вторгнення спричинило новий спад (–2,7%). Кредитування стало більш залежним від державних програм підтримки, зокрема пільгових кредитів для бізнесу, які частково компенсували падіння ринкового кредитування. Частка кредитів у ВВП знизилась до історично низьких значень – близько 14% у 2024 р. (рис. 2.1).

Період 2023–2025 рр. характеризується відновленням та прискоренням кредитування. У 2024 році загальний кредитний портфель зріс на понад 15%, а у 2025 році темпи зростання гривневих кредитів бізнесу перевищили 30% у річному вимірі. Відновлення пояснюється макрофінансовою стабілізацією,

зниженням кредитних ризиків, активізацією державних програм (зокрема для МСП) та поступовим поверненням банків до конкурентної боротьби за позичальників.

Рис. 2.1. Частка кредитів у ВВП України за 2016 – 2025 роки
Джерело: розроблено автором за даними [33, 35]

Пожвавлення кредитної активності відбулося також завдяки послабленню монетарної політики Національного банку України. Так, зниження облікової ставки з 25% у 2022 році до 15,5 % на початку 2025 року створило передумови для здешевлення кредитних ресурсів, що позитивно вплинуло на розвиток як корпоративного, так і роздрібного сегментів кредитування [33, 36].

Водночас структура кредитного портфеля залишається дисбалансованою: домінує корпоративний сегмент (близько 70–75%), тоді як рівень кредитування населення залишається відносно низьким. Також важливою особливістю сучасного етапу є зростання ролі держави у кредитному процесі та поступова цифровізація банківських послуг.

Однією з найважливіших характеристик поточного етапу розвитку кредитування в Україні є поступове покращення якості банківських активів. За інформацією Національного банку України, частка непрацюючих кредитів (NPL) у загальному обсязі кредитного портфеля знизилася з 38% у 2023 році до 23,9% на кінець 2025 року [37]. Без урахування старих кредитів державних

банків, які були визнані непрацюючими у 2015–2017 роках під час реформи банківського сектору (включно з боргами колишніх власників Приватбанку), частка NPL у системі скоротилася на 14.3%. Головним рушієм скорочення частки NPL традиційно було нарощування банками нових кредитів високої якості. Для державних та іноземних банків скороченню частки NPL також сприяло їх списання [39].

Отже, у 2016–2025 рр. банківське кредитування в Україні пройшло етапи посткризового відновлення, стагнації, шокового падіння та післякризового зростання. Незважаючи на позитивну динаміку останніх років, рівень фінансового посередництва залишається недостатнім, що свідчить про наявність структурних проблем та значний потенціал подальшого розвитку кредитування в умовах цифрової трансформації банківського сектору.

Якщо розглядати динаміку структури кредитів за валютою, то 2016–2025 рр. характеризується стійкою тенденцією до дедоларизації кредитного портфеля банківської системи. Після валютно-фінансової кризи 2014–2016 рр. частка кредитів в іноземній валюті залишалася високою, особливо у корпоративному сегменті, однак уже з 2017 року почалося її поступове скорочення під впливом макроекономічної стабілізації, жорсткішого валютного регулювання та політики Національний банк України. Зокрема, регулятор обмежив валютне кредитування позичальників без валютної виручки, що суттєво знизило попит на такі кредити та стимулювало перехід до гривневого фінансування.

У 2016–2019 рр. частка валютних кредитів зменшувалася від орієнтовно понад 50% у корпоративному портфелі до значно нижчих значень, що відображало процес очищення банківської системи та зниження валютних ризиків. У цей період також спостерігалось активне списання проблемних валютних кредитів, що додатково скорочувало їхню питому вагу. Водночас розширення споживчого кредитування у національній валюті сприяло підвищенню частки гривневих кредитів у загальній структурі.

У 2020–2021 рр. тенденція дедоларизації зберігалася, хоча темпи її дещо уповільнилися через пандемічну кризу. Банки поступово переорієнтовували кредитні продукти на гривню, що було пов'язано як із зниженням інфляції, так і зі стабілізацією обмінного курсу. У цей період валютні кредити залишалися переважно у корпоративному секторі, тоді як у роздрібному сегменті їх частка стала мінімальною.

Починаючи з 2022 року, в умовах повномасштабної війни, валютна структура кредитів зазнала додаткових змін. З одного боку, зросли валютні ризики та обмеження на валютні операції, з іншого – державні програми підтримки бізнесу та населення реалізовувалися переважно у гривні. Це сприяло подальшому скороченню частки валютних кредитів.

Характерною тенденцією останніх років є зростання частки кредитів у національній валюті, що є результатом реалізації політики дедоларизації, спрямованої на зменшення валютних ризиків і посилення фінансової стабільності. Результати опитування банків, які проводилися НБУ [38], свідчать про пом'якшення кредитних стандартів і зростання попиту на кредити саме в національній валюті.

Станом на 2025 рік валютні кредити фізичних осіб становлять лише близько 3% портфеля, що свідчить про практично повну відмову від валютного кредитування населення. Аналогічна тенденція простежується і в корпоративному секторі: хоча частка валютних кредитів тут залишається вищою, вона також поступово знижується. Наприклад, у 2025 році в окремих банках частка валютних кредитів скоротилася приблизно до 27% проти понад 35–40% раніше, що підтверджує загальносистемний тренд.

Отже, у 2016–2025 рр. структура кредитів за валютою в Україні трансформувалася від домінування іноземної валюти до переважання гривневих кредитів. Ключовими чинниками цієї динаміки стали регуляторна політика НБУ, зниження валютних ризиків, розвиток внутрішнього фінансового ринку та зміна поведінки позичальників. У сучасних умовах гривнєве кредитування є домінуючим, тоді як валютні кредити виконують

допоміжну роль, зосереджуючись переважно у сегменті зовнішньоекономічної діяльності.

Станом на початок 2026 року банківський сектор України характеризується високою концентрацією кредитних операцій у групі системно важливих банків, серед яких домінують як державні установи, так і банки з іноземним капіталом. Абсолютним лідером за обсягами активів і кредитного портфеля залишається АТ «ПриватБанк», активи якого перевищують 798 млрд грн, що забезпечує йому провідну роль у фінансуванні як корпоративного, так і роздрібного сегментів. Значну частку кредитування також забезпечують державні банки – АТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк» та АБ «Укргазбанк», які відіграють ключову роль у підтримці державних програм та кредитуванні стратегічних галузей економіки (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Топ-10 банків України за обсягом кредитного портфеля станом на початок 2026 року

Банк	Місце за кредитним портфелем	Обсяг кредитного портфелю, млрд. грн.	Характеристика кредитування
ПриватБанк	1	161	Найбільший роздрібний портфель, лідер у споживчому кредитуванні
Ощадбанк	2	102	Потужне корпоративне кредитування та держпрограми
ПУМБ	3	98	Активне кредитування МСБ та корпорацій
Укргазбанк	4	91	«Зелене» кредитування та держсектор
Укрексімбанк	5	86	Кредитування великого бізнесу та експортно-імпортних операцій
Райффайзен Банк	6	83	Лідер серед іноземних банків у кредитуванні бізнесу
Універсал Банк (monobank)	7	67	Швидке зростання роздрібного кредитного портфеля
Сенс Банк	8	52	Активне споживче та корпоративне кредитування
ОТП Банк	9	46	Стабільний корпоративний та автокредитний сегмент
Укрсиббанк	10	23	Орієнтація на корпоративних клієнтів та міжнародний бізнес

Джерело: розроблено автором за даними [35]

Серед банків з іноземним капіталом важливими лідерами кредитування виступають АТ «Райффайзен Банк», АТ «Укрсиббанк», АТ «ОТП Банк» та АТ

«Креді Агріколь Банк», які демонструють високу ефективність кредитних операцій, стабільність портфеля та активне впровадження цифрових кредитних технологій. Зокрема, «Райффайзен Банк» посідає перше місце у категорії кредитування бізнесу, тоді як «ПУМБ» і «ПриватБанк» є лідерами у сфері споживчого кредитування.

Додатково, за показниками прибутковості та масштабів кредитних операцій у 2025 році до групи лідерів увійшли АТ «Універсал Банк» (monobank) та АТ «ПУМБ», які активно нарощують кредитні портфелі завдяки цифровим каналам і скоринговим моделям. Високі темпи зростання кредитування також демонструють банки середнього сегмента, такі як АТ «Таскомбанк» і АТ «Сенс Банк», що спеціалізуються на корпоративному та МСБ-кредитуванні.

Отже, сучасна структура лідерів банківського кредитування в Україні формується навколо трьох ключових груп: державних банків, що забезпечують масштаб і стабільність; міжнародних банківських груп, які впроваджують інноваційні підходи до кредитування; та приватних українських банків, які активно розвивають цифрові кредитні продукти. Така диверсифікована модель сприяє підвищенню ефективності кредитного ринку та його адаптації до умов цифрової трансформації фінансової системи.

Отримані оцінки свідчать, що кредитний ринок України є висококонцентрованим: понад 60–70% кредитного портфеля припадає на 5–7 найбільших банків. При цьому державні банки домінують у корпоративному сегменті, тоді як приватні та іноземні банки демонструють більш динамічне зростання у роздрібному та МСБ-кредитуванні.

Таким чином, ринок кредитування в Україні характеризується домінуванням державних банків та активною конкуренцією з боку банків з іноземним капіталом і приватних установ. При цьому структура кредитного портфеля зміщується у бік цифрових роздрібних продуктів і кредитування малого та середнього бізнесу, що забезпечує динамічний розвиток банківського сектору.

2.2. Оцінка стану корпоративного кредитування в Україні в умовах воєнного часу

У довоєнний період (2016–2021 рр.) спостерігалось поступове відновлення кредитування бізнесу після кризи 2014–2015 років. Проте з 2022 року динаміка суттєво змінилася. Корпоративне кредитування в Україні в умовах воєнного часу зазнало суттєвих трансформацій під впливом макроекономічної нестабільності, підвищених кредитних ризиків та зміни пріоритетів банківської системи. Починаючи з 2022 року, після повномасштабного вторгнення, банківський сектор адаптувався до нових умов функціонування, що відобразилося у структурі та динаміці кредитного портфеля.

Розглянемо динаміку частки кредитів, наданих нефінансовим корпораціям банкам в загальному обсягу кредитної заборгованості банкам (рис. 2.2). З рис. 2.2 можна спостерігати, що починаючи з 2016 року частка кредитів, наданих банківською системою України корпоративному сектору починає скорочуватись. За 10 років вона знизилась на 25,5 в.п.

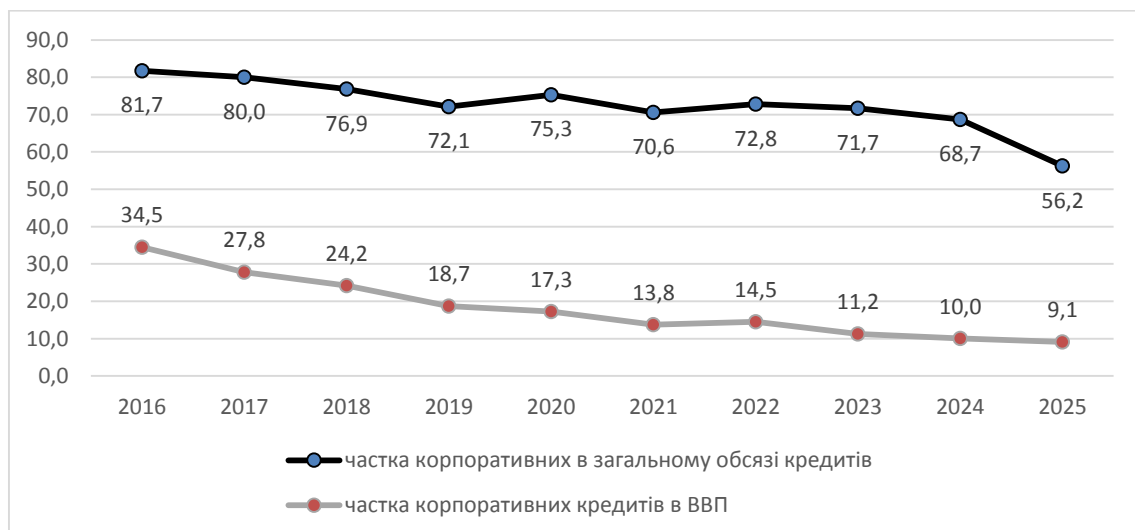

Рис. 2.2. Частка кредитного портфеля нефінансових корпорацій в загальному обсязі наданих кредитів банківською системою України за 2016 – 2025 роки, станом на кінець року, %

Джерело: розроблено автором за даними [33]

Комерційні банки в Україні пропонують бізнес-кредити: за Державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%»; аграрному сектору; під заставу депозиту; для енергоне залежності мікро-, малому, середньому та корпоративному бізнесові; для ОСББ й ЖБК; бізнес-овердрафт; на поповнення обігових коштів для мікромалого, середнього та корпоративного бізнесу; на купівлю основних засобів для бізнесу; кредитні лінії для клієнтів мікро- та малого, середнього й корпоративного бізнесу; онлайн-кредити для бізнесу; фінансовий лізинг; програми підтримки експортерів тощо [40, с. 16]

Зниження частки корпоративних кредитів в загальному обсязі кредитування спричинило і зниження частки даного виду кредитування і в ВВП (з 34,5% в 2016 році до 9,1% в 2025 році). Можна також стверджувати, що обсяги кредитування усіх клієнтів за досліджуваний період зростали більш високими темпами ніж кредитування бізнесу (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Темпи росту обсягів банківського кредитування корпоративного сектора за 2016 – 2025 роки, станом на кінець року
Джерело: розроблено автором за даними [33]

Все це пов'язане з особливостями кредитування корпоративного сектору банківською системою України в умовах воєнного стану. Після початку повномасштабної війни банківська система України функціонує в умовах підвищених ризиків, що суттєво вплинуло на механізми кредитування корпоративного сектору. Воєнний стан зумовив зміну пріоритетів банківської діяльності, посилення вимог до оцінки позичальників та активне

впровадження державних програм підтримки бізнесу. Водночас корпоративне кредитування залишається одним із ключових інструментів підтримки економіки та забезпечення безперервності діяльності підприємств.

Однією з головних особливостей кредитування корпоративного сектору в період війни стало значне зростання кредитних ризиків. Банки змушені враховувати не лише фінансовий стан підприємства, а й регіон його діяльності, рівень безпекових ризиків, втрату активів, логістичні проблеми та залежність бізнесу від зовнішньоекономічних операцій. Найбільш ризиковими вважаються підприємства, що розташовані у прифронтових регіонах або мають високу залежність від імпоротної сировини чи експортної логістики.

У воєнний період суттєво зросла роль держави у стимулюванні корпоративного кредитування. Основним інструментом підтримки стала державна програма «Доступні кредити 5–7–9%», яка забезпечила компенсацію частини процентної ставки та зниження кредитного навантаження для бізнесу. Програма активно використовувалась для фінансування аграрного сектору, підприємств критичної інфраструктури, енергетики, виробничих підприємств та малого і середнього бізнесу. Завдяки державним гарантіям банки отримали можливість активніше кредитувати підприємства навіть в умовах високої невизначеності.

Ще однією особливістю стало домінування державних банків у корпоративному кредитуванні. В умовах війни саме банки з державною участю стали основними кредиторами реального сектору економіки, оскільки мають вищий рівень довіри та підтримку держави. Частка державних банків у кредитуванні корпоративних клієнтів суттєво зросла, а їхня роль у фінансуванні стратегічних галузей економіки стала визначальною.

Попри очевидно позитивні тенденції, розвиток кредитування в Україні залишається стриманим через низку негативних та деструктивних чинників. До основних із них належать висока вартість кредитних ресурсів, обмежений доступ до довгострокового фінансування, а також обережна політика банків щодо оцінки кредитоспроможності позичальників. Наприклад, навіть

незважаючи на поступове зниження облікової ставки, середня процентна ставка за корпоративними кредитами у 2024 році залишалася на рівні 15-17% річних [41]. У 2025 році, в тому числі і через підняття облікової ставки, кредитні ресурси трохи подорожчали, в середньому на 1,5-2 в.п.

Воєнний період також сприяв зміні структури корпоративного кредитного портфеля. Банки переорієнтувалися переважно на короткострокове фінансування оборотного капіталу, тоді як довгострокові інвестиційні кредити певний час залишалися обмеженими через високий рівень невизначеності. Водночас у 2024–2025 роках спостерігається поступове відновлення інвестиційного кредитування, особливо у сферах енергетики, агропромислового комплексу, логістики та релокації виробництв.

Важливою тенденцією стало посилення вимог до оцінки платоспроможності корпоративних позичальників. Банки більш детально аналізують ліквідність підприємств, структуру грошових потоків, наявність валютних ризиків, страхового покриття та альтернативних джерел енергозабезпечення. Значна увага приділяється також кредитній історії та здатності підприємства адаптуватися до кризових умов.

Крім того, у період війни банки активніше використовують механізми реструктуризації кредитів. Для підтримки підприємств, які зазнали тимчасових фінансових труднощів, банки застосовують пролонгацію строків кредитування, кредитні канікули, зміну графіків погашення заборгованості та часткове зниження процентного навантаження. Це дозволяє зменшити рівень непрацюючих кредитів та підтримати фінансову стабільність корпоративного сектору.

Попри складні умови, у 2025 році банківська система України демонструвала поступове відновлення кредитної активності. Національний банк України відзначає зростання гривневого корпоративного кредитування (рис. 2.4), поліпшення якості кредитного портфеля та зниження частки непрацюючих кредитів. Це свідчить про адаптацію банківської системи до воєнних умов та відновлення попиту бізнесу на фінансові ресурси.

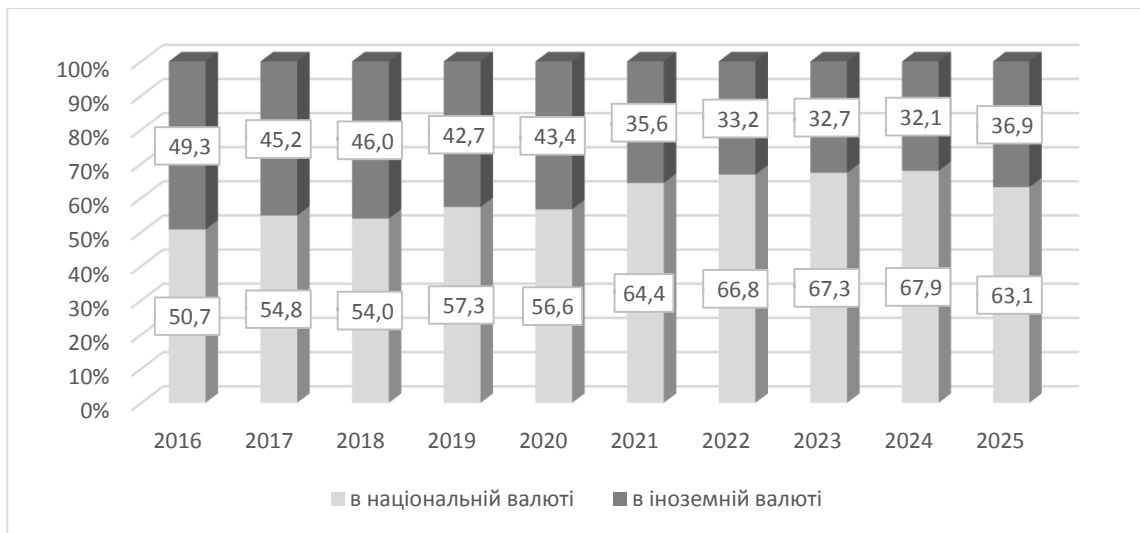

Рис. 2.4. Структура корпоративного кредитного портфелю банківської системи України за видами валют за 2016 – 2025 роки, станом на кінець року
Джерело: розроблено автором за даними [33]

Таким чином, особливості кредитування корпоративного сектору в умовах воєнного стану полягають у посиленні ризик-менеджменту, домінуванні державної підтримки, зростанні ролі державних банків, переорієнтації на короткострокове фінансування та активному використанні програм пільгового кредитування. Незважаючи на воєнні виклики, банківська система України зберігає здатність підтримувати корпоративний сектор і забезпечувати фінансову основу для функціонування економіки держави.

Зупинимось більш детально на вартості корпоративних кредитів. Після початку повномасштабної війни у 2022 році вартість корпоративних кредитів в Україні суттєво зросла під впливом підвищення ризиків, інфляції, девальваційних очікувань та жорсткої монетарної політики Національного банку України. Водночас державні програми підтримки бізнесу дозволили частково компенсувати подорожчання банківських ресурсів та забезпечити доступ підприємств до фінансування.

У червні 2022 року Національний банк України підвищив облікову ставку до 25%, що стало ключовим чинником зростання вартості кредитних ресурсів для корпоративного сектору. Через високі воєнні ризики банки значно посилили вимоги до позичальників та збільшили кредитні ставки.

У 2022 році середні ставки за гривневими корпоративними кредитами перевищували 20% річних для значної частини бізнесу, особливо для підприємств із підвищеним ризиком діяльності. Найдорожчими були кредити без державної підтримки, тоді як у межах програми «5–7–9%» підприємства могли отримувати фінансування за пільговими ставками.

Протягом 2023–2024 років ситуація поступово стабілізувалася. На тлі зниження інфляції та пом'якшення монетарної політики НБУ відбулося зниження процентних ставок за новими кредитами бізнесу. За даними НБУ, у листопаді 2024 року середня ставка за новими гривневими кредитами бізнесу знизилася до 14,4% річних, що стало мінімальним рівнем із травня 2022 року. У 2025 році корпоративне кредитування демонструє активне відновлення. Обсяг корпоративного кредитного портфеля банків перевищив довоєнні показники та сягнув понад 907 млрд грн. Середня ставка за новими кредитами нефінансовим корпораціям у травні 2025 року становила 14,26%, а за гривневими кредитами – 15,64%. Водночас валютні кредити залишалися значно дешевшими: близько 5–6% річних у доларах США та євро.

Для наочного відображення динаміки вартості корпоративних кредитів можна проаналізувати дані, представлені на рис. 2.5.

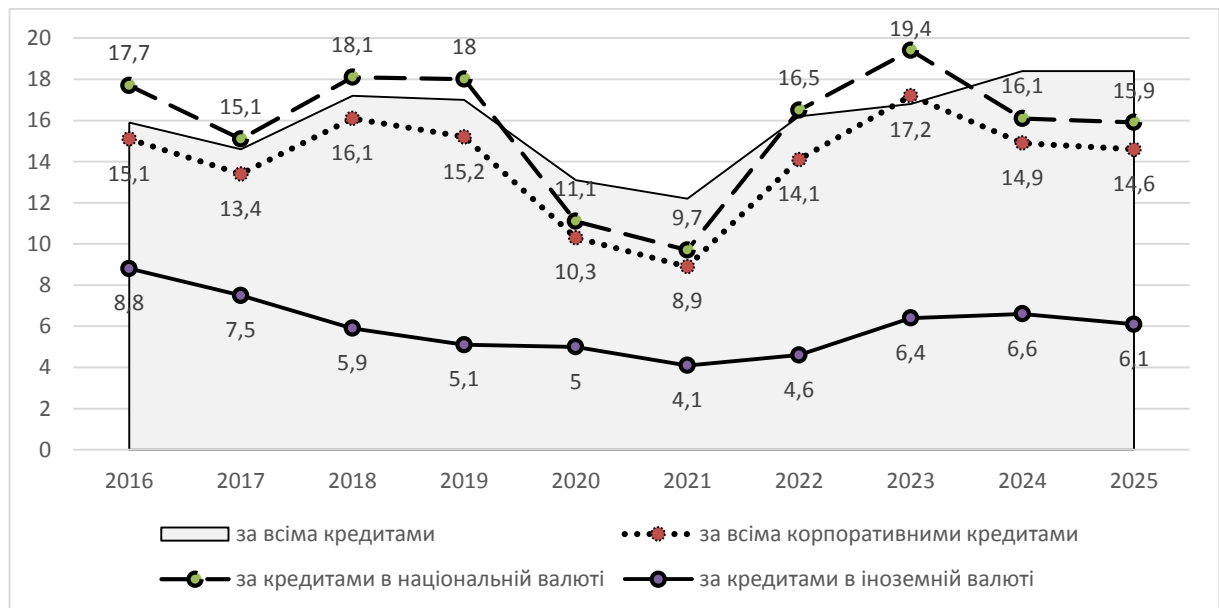

Рис. 2.5. Середня ставка за корпоративними кредитами за 2016 – 2025 роки, %

Джерело: розроблено автором за даними [33]

На динаміку вартості корпоративних кредитів у воєнний період впливали такі основні чинники: підвищення облікової ставки НБУ; високий рівень кредитного ризику; скорочення ліквідності окремих банків; інфляційні процеси; державні програми підтримки бізнесу; міжнародна фінансова допомога та гарантії.

Особливо важливу роль у зниженні вартості кредитування відіграла державна програма «Доступні кредити 5–7–9%». У 2025 році окремі категорії підприємств могли отримувати кредити під 1–9% річних, а підприємства у зонах високого воєнного ризику – навіть під 1–3% річних.

Загалом у воєнний період вартість корпоративних кредитів залишалася вищою за довоєнний рівень через значні ризики економічної діяльності. Проте поступова стабілізація макроекономічної ситуації, зниження інфляції та державна підтримка сприяли поступовому здешевленню кредитних ресурсів і відновленню корпоративного кредитування в Україні.

Слід звернути увагу на те, що у сучасний період позитивним сигналом стало прискорення зростання довгострокових позик: частка кредитів строком понад рік збільшилася на 2,5 в.п. – до 52,4%, тоді як короткострокові впали нижче за 50%. Додаткові гривневі ресурси залучали позичальники всіх груп банків. Найбільше наростили портфелі держбанки (+46,4 млрд грн), банки з приватним, переважно українським, капіталом – на 22,5 млрд грн, а банки іноземних груп – на 39,4 млрд грн. Це важливий зсув, адже на початку війни банки віддавали перевагу менш ризиковим інструментам – ОВДП та депозитним сертифікатам НБУ, а не кредитуванню [42].

Банківські кредити сьогодні залучають в основному підприємства торгівлі, представники агропромислового комплексу, при отриманні нових кредитів зазвичай перевага надається важливим для економіки секторам. Слід зауважити, що з початком дії воєнного стану практично всі нові кредити надавалися за механізмом державної підтримки, проте сьогодні поступово відновлюється несубсидоване кредитування [43, с. 296].

2.3. Характеристика інноваційних форм кредитування корпоративного сектору вітчизняними банками

Одною з причин поживлення корпоративного кредитування за останні роки стає впровадження фінансових технологій, які сприяли виникненню інноваційних форм кредитування.

Розвиток інноваційних форм банківського кредитування корпоративного бізнесу в Україні на сучасному етапі (за воєнний період 2022–2026 рр.) характеризується поєднанням відновлення кредитної активності після кризи, цифровізації процесів та активної ролі держави і міжнародних інституцій. Це ілюструється наступними даними Національного банку України: за 2025 р. гривневий кредитний портфель бізнесу зріс на 28,4%, що свідчить про відновлення кредитної активності, про її зростання відзначили понад 53% банків. Цьому також сприяло зниження облікової ставка НБУ з 25% в 2022 році до 15% в 2025 році.

На сучасному етапі в Україні формується гібридна інноваційна модель корпоративного кредитування, яка поєднує цифрові технології (data-driven lending), державні механізми гарантування та міжнародне фінансування. Ключовою особливістю є те, що інновації в Україні не просто технологічні, а інституційно-цифрові – вони базуються на взаємодії банків, держави та фінтеху. В табл. 2.3 наведені дані про інноваційні кредитні продукти корпоративному сектору, які надавались банками України протягом 2024 – 2025 років. Отже, виходячи з табл. 2.3, основними інноваціями в банківському кредитуванні корпоративного сегменту в Україні за останні 2 роки були:

- End-to-end lending (ПриватБанк, Сенс Банк)
- Cash-flow кредитування (Raiffeisen, ПУМБ)
- Embedded finance (ТАСкомбанк, monobank)
- ESG lending (УкрСиббанк).

Таблиця 2.3

Банки України та інноваційні кредитні продукти,
корпоративний сегмент, 2024–2026роки

Банк	Інноваційна модель кредитування	Ключові цифрові інструменти	Приклад продукту / рішення	Джерело/ примітка
ПриватБанк	End-to-end digital lending	API, Big Data, онлайн-кабінет бізнесу	Кредити для МСБ через Приват24 Бізнес	Лідер цифрового банкінгу
Ощадбанк	Державно-гарантоване кредитування	Інтеграція з держреєстрами	«5–7–9%» + держгарантії	Державна підтримка
Укрексім-банк	Trade finance + міжнародні програми	SWIFT, цифрові платформи	Експортне фінансування + EBRD	
Райффайзен Банк	Data-driven lending	скоринг на основі cash-flow	кредити МСБ без класичної застави	Європейська модель
ПУМБ	Екосистемне кредитування	CRM + онлайн-банкінг	фінансування оборотного капіталу онлайн	Private banking + SME
УкрСиббанк	ESG та green lending	ESG-скоринг	кредити на енергоефективність	ЄС стандарти
Сенс Банк	Digital-first lending	mobile banking, AI	кредити МСБ через мобільний застосунок	
ТАСкомбанк	Embedded lending	інтеграція з бізнес-платформами	кредити через партнерські сервіси	fintech інтеграції
А-Банк	Швидке digital-кредитування	онлайн-скоринг	кредити для малого бізнесу	retail → SME
ОТР Bank	Агрокредитування з data-аналізом	супутникові дані, агроаналітика	кредити агросектору	спеціалізація
Креді Агріколь Банк	Supply-chain finance	цифрові ланцюги поставок	фінансування агро та ритейлу	французька модель
monobank	Необанк + embedded finance	мобільний застосунок	кредитні продукти для ФОП	повністю digital
МТБ Банк	Trade finance digitalization	онлайн-документообіг	фінансування зовнішньої торгівлі	niche-б

Джерело: розроблено автором за даними [33, 35]

Найбільш поширеною у світі та в Україні інноваційною формою кредитування корпоративного сектору сьогодні вважається End-to-End цифрове кредитування (digital end-to-end lending) – повністю цифровий кредитний процес від заявки до видачі та супроводу, весь кредитний цикл здійснюється автоматизовано і проходить онлайн. На відміну від традиційної

моделі в digital end-to-end lending відсутній паперовий документообіг, рішення приймаються алгоритмами, участь менеджера в організації процесу зведена до мінімуму. Кредитний цикл представлено на схемі (рис. 2.6).

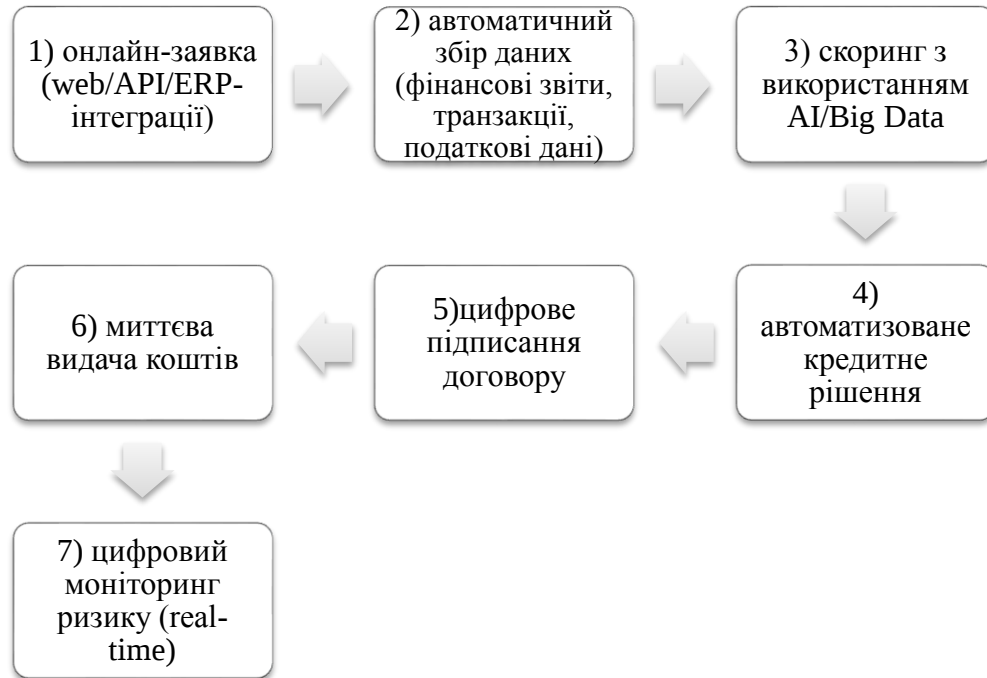

Рис. 2.6. Ключові елементи digital end-to-end lending
Джерело: розроблено автором за [28]

За даними досліджень McKinsey & Company [44], digital end-to-end lending вважається найпоширенішою інновацією в кредитуванні бізнес-сегменту у зв'язку з тим, що час ухвалення рішення скорочується з 3-5 тижнів до 5-10 хвилин, час видачі коштів менший за 24 годин замість місяців, спостерігається зниження операційних витрат до 40% cost-to-serve, а маржа може збільшуватися на 50% за рахунок швидкості та конверсії.

Ряд ключових інновацій всередині моделі представлено на рис. 2.7.

Ключовими трендами 2025–2026 років для банків в даному секторі банківського бізнесу можна вважати наступне.

1. Повна цифровізація кредитного циклу (end-to-end lending)
2. AI-скоринг і Big Data
3. Розширення державно-приватних програм
4. Embedded lending (вбудоване кредитування в бізнес-сервіси)

5. Фокус на МСП та відбудову економіки

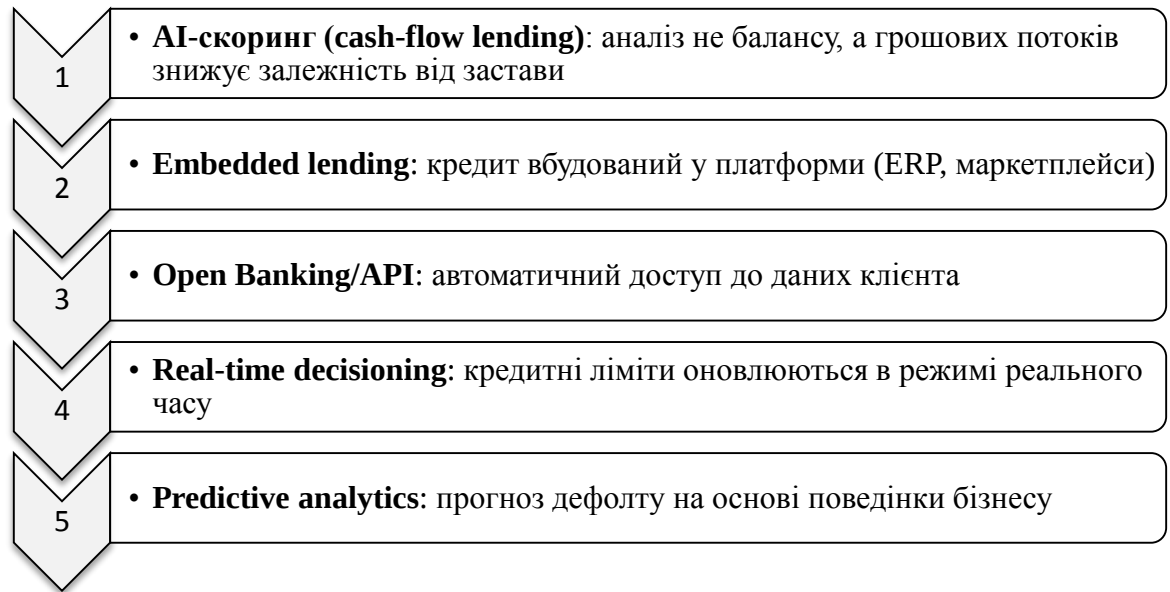

Рис. 2.7. Ключові інновації всередині моделі End-to-End цифрове кредитування

Джерело: розроблено автором за [45]

Так як АТ КБ «Приватбанк» є найбільш інноваційним банком України розглянемо безпосередньо цифрові види кредитування його корпоративних клієнтів (табл. 2.4).

Цифрове інноваційне кредитування бізнесу в ПриватБанк є одним із ключових напрямів трансформації банківського сектору України. Банк активно впроваджує цифрові технології, автоматизацію процесів та дистанційне обслуговування корпоративних клієнтів через систему «Приват24 для бізнесу». Основною метою цифровізації кредитування є спрощення доступу підприємств до фінансових ресурсів, скорочення часу ухвалення рішень та мінімізація паперового документообігу. Головною особливістю цифрового кредитування ПриватБанку є можливість повністю дистанційного оформлення кредитних продуктів. Через онлайн-платформу «Приват24 для бізнесу» підприємства та ФОП можуть подати заявку на кредит, розрахувати умови фінансування, завантажити необхідні документи, підписати договір електронним підписом та отримати кредитні кошти без відвідування відділення банку.

Таблиця 2.4

Основні інноваційні види кредитування бізнесу АТ КБ «Приватбанк»

Характеристики	Особливості	Переваги	Недоліки
1. Онлайн-кредит для бізнесу через «Приват24 для бізнесу»			
оформлення онлайн 24/7; автоматичне попереднє рішення; електронний документообіг; підписання договорів через КЕП;; зарахування коштів протягом кількох годин	Повністю дистанційний процес оформлення кредиту без відвідування відділення банку. На основі онлайн заявки автоматично формується кредитна пропозиція на основі фінансових показників клієнта	мінімізація часу на отримання фінансування; скорочення адміністративних витрат; відсутність потреби у фізичному відвідуванні банку; швидкий доступ до оборотного капіталу	обмеження максимальної суми для окремих категорій клієнтів; залежність рішення від автоматичного скорингу; необхідність стабільних фінансових оборотів по рахунках.
2. Кредитний ліміт «Підприємницький»			
ліміт до 500 тис. грн; строк користування - до 12 місяців; оформлення без застави та поруки; автоматичне відновлення кредитного ресурсу після погашення	Банк використовує автоматизовані алгоритми скорингу та Big Data-аналітику для оцінки ризику клієнта. Рішення ухвалюється майже миттєво без великого пакета документів	швидкий доступ до фінансування; гнучке використання коштів; автоматичне оновлення ліміту; мінімальний пакет документів.	відносно висока комісія; невеликі суми для середнього бізнесу; короткостроковий характер фінансування
3. Бізнес-овердрафт			
сума - до 4 млн грн; строк користування - до 90 днів; оформлення онлайн; без застави; автоматичне погашення	автоматичний контроль залишків рахунку; миттєве відкриття доступу до коштів; дистанційне управління	підтримка ліквідності підприємства; безперервність розрахунків; швидке покриття дефіциту обігових коштів	короткий строк користування; високі вимоги до регулярності оборотів; ризик накопичення короткострокової заборгованості
4. «Миттєва розстрочка для бізнесу»			
сума фінансування - від 20 тис. до 500 тис. грн; строк - до 24 місяців; оформлення онлайн; відсутність застави; автоматична перевірка доступного ліміту	інтеграція з торговими платформами; цифрова перевірка платоспроможності; миттєве погодження заявки;	швидка закупівля обладнання; мінімум документів; доступність для малого бізнесу; спрощене фінансування інвестицій	обмежене коло партнерів; невеликі максимальні суми; орієнтація переважно на ФОП та мікробізнес
5. Кредитування за програмою «5–7–9%»			
пільгові процентні ставки; підтримка інвестиційних проєктів; кредитування оборотного капіталу; можливість рефінансування попередніх кредитів	цифрова інтеграція державної програми з банківською системою; автоматизована перевірка відповідності критеріям; онлайн-моніторинг статусу заявки	здешевлення кредитних ресурсів; підтримка бізнесу в умовах війни; стимулювання інвестиційної активності	залежність від державного фінансування; наявність критеріїв відповідності; обмеження за видами діяльності окремих підприємств.

Джерело: розроблено автором за [46]

Однією з найбільш інноваційних форм цифрового кредитування є автоматизований кредитний ліміт «Підприємницький». Його розмір формується на основі аналізу фінансових оборотів клієнта, податкової звітності та руху коштів на рахунках. Використання цифрових алгоритмів скорингу дозволяє банку швидко оцінювати кредитоспроможність позичальника та ухвалювати рішення майже в автоматичному режимі.

Важливим елементом цифровізації стало впровадження онлайн-кредитів для малого та мікробізнесу. У ПриватБанку процес оформлення мікрокредиту займає лише декілька хвилин та здійснюється цілодобово через цифрові сервіси. Такий формат значно підвищує доступність фінансування для підприємців в умовах воєнного стану та нестабільної економічної ситуації.

Інноваційним напрямом також стала «Миттєва розстрочка для бізнесу», яка є цифровим аналогом споживчої розстрочки для фізичних осіб. Сервіс дозволяє підприємцям швидко фінансувати закупівлю товарів і обладнання через партнерські мережі без складних процедур погодження. Перевірка доступного ліміту та оформлення фінансування здійснюються безпосередньо у вебверсії «Приват24 для бізнесу».

Суттєвою складовою цифрового кредитування є інтеграція електронного документообігу та електронного підпису. Усі етапи кредитного процесу — від подання заявки до підписання договорів поруки — можуть відбуватися дистанційно через мобільні додатки та вебплатформи банку. Це значно скорочує адміністративні витрати та пришвидшує отримання фінансування.

ПриватБанк також активно використовує технології Big Data та автоматизований фінансовий аналіз для оцінки ризиків корпоративних клієнтів. Завдяки цифровим системам банк аналізує обсяги оборотів, регулярність надходжень, податкову дисципліну та інші фінансові показники, що дозволяє формувати індивідуальні кредитні пропозиції для бізнесу.

Важливим напрямом розвитку цифрового кредитування є поєднання банківських сервісів із державними програмами підтримки бізнесу, зокрема

програмою «5–7–9%». Через цифрові канали підприємства можуть подавати заявки на пільгове кредитування та відстежувати статус розгляду заявки онлайн.

Отже, цифрове інноваційне кредитування бізнесу в ПриватБанку характеризується високим рівнем автоматизації, використанням дистанційних каналів обслуговування, електронного документообігу, цифрового скорингу та інтеграцією сучасних фінансових технологій. Це дозволяє банку забезпечувати швидке, доступне та технологічне фінансування корпоративного сектору навіть в умовах воєнного стану.

Проведений в дослідженні порівняльний аналіз розвитку інноваційного кредитування бізнесу українськими банками з передовими банківськими інноваціями в світі дозволив дійти до висновку, що світові банки вже перейшли до платформної моделі кредитування, заснованої на AI, Big Data та embedded finance, а Україна перебуває на етапі інституційно-цифрової трансформації, де інновації поєднуються з державною підтримкою. Це формує гібридну модель розвитку, яка є адаптаційною до умов війни, але водночас відкриває можливості швидкої технологічної конвергенції з глобальними практиками.

Основні проблеми розвитку інноваційних форм кредитування корпоративних клієнтів українськими банками можна звести до наступного:

- висока вартість кредитів: навіть після зниження ставки НБУ кредити залишаються дорогими;
- недостатня глибина кредитування: довгостроковий спад показника кредитів до ВВП;
- військові ризики: обмеження довгострокового кредитування;
- недостатня цифрова зрілість частини бізнесу.

Україна компенсує слабкість ринку інституційними механізмами. Унікальність України зводиться до того, що в банківській системі формується state-supported digital lending model, яка відсутня у розвинених економіках. Україна рухається у напрямі світових трендів: digital lending, AI-скоринг, embedded finance. Банківська система має шанс «перестрибнути» стадії

розвитку. Подальший розвиток інноваційних форм кредитування корпоративного сегменту в Україні доцільно розглядати як перехід від “гібридної (state + digital)” моделі до повноцінної платформної екосистеми кредитування, адаптованої до післявоєнної відбудови та інтеграції з ЄС. Ключовими драйверами стануть впровадження штучного інтелекту, розвиток embedded finance, а також розширення механізмів державно-приватного партнерства у фінансуванні відбудови економіки. Це дозволить сформувати конкурентоспроможну модель кредитування, адаптовану до глобальних фінансових інновацій.

Висновки до розділу 2

З розділу 2 можна зробити наступні висновки.

1. Сучасний етап розвитку банківського кредитування в Україні характеризується поступовим відновленням кредитної активності банків в умовах воєнного стану, високих макроекономічних ризиків та структурної трансформації економіки. Незважаючи на складні економічні й безпекові умови, банківська система України зберегла стабільність, достатній рівень ліквідності та капіталізації, що дозволило підтримувати кредитування населення й бізнесу. Водночас розвиток банківського кредитування стримується низкою проблем: високим рівнем воєнних ризиків, значною часткою проблемної заборгованості, обмеженою платоспроможністю позичальників, інфляційними процесами та нестабільністю економічного середовища. Це зумовлює обережну кредитну політику банків і концентрацію ресурсів у менш ризикових напрямках. Таким чином, основними тенденціями банківського кредитування в Україні є адаптація банків до умов воєнної економіки, посилення ролі державної підтримки, активна цифровізація

кредитних послуг, зростання значення ризик-менеджменту та поступове відновлення кредитної активності.

2. У перші роки повномасштабної війни банки суттєво скоротили обсяги кредитування через погіршення платоспроможності підприємств, зростання кредитних ризиків, релокацію бізнесу та невизначеність економічних перспектив. Водночас державна підтримка, зокрема програма «5–7–9%», дозволила зберегти фінансування критично важливих галузей економіки. У 2024–2025 роках спостерігається позитивна динаміка корпоративного кредитування, особливо у сегменті гривневих кредитів. Банки поступово нарощують кредитні портфелі, а найбільше фінансування отримують підприємства аграрного сектору, торгівлі, енергетики, машинобудування та харчової промисловості. Важливим позитивним фактором стало також поступове скорочення частки проблемних кредитів (NPL) завдяки списанню старих непрацюючих активів та покращенню якості кредитного портфеля. Банки зберігають високий рівень ліквідності та капіталізації, що формує передумови для подальшої кредитної експансії після стабілізації безпекової ситуації. Разом із тим корпоративне кредитування все ще характеризується низьким рівнем відношення кредитів до ВВП, високою залежністю від державних програм підтримки та обережною кредитною політикою банків. Основними стримуючими факторами залишаються воєнні ризики, інфляція, нестабільність валютного ринку, дефіцит довгострокових ресурсів та погіршення фінансового стану окремих підприємств. Таким чином, корпоративне кредитування в Україні у воєнний період демонструє ознаки відновлення та поступової стабілізації, однак його подальший розвиток значною мірою залежатиме від тривалості війни, макроекономічної стабільності, ефективності державних програм підтримки бізнесу та рівня довіри банків до корпоративних позичальників.

3. Інноваційні форми кредитування корпоративного сектору вітчизняними банками в сучасних умовах стали одним із ключових напрямів розвитку банківської системи України. В умовах воєнного стану, цифровізації

економіки та підвищення ризиковості бізнес-середовища банки активно впроваджують нові кредитні інструменти, які дозволяють підвищити доступність фінансування для підприємств, скоротити строки ухвалення рішень та мінімізувати кредитні ризики. Серед найбільш поширених інноваційних форм кредитування слід виділити цифрове онлайн-кредитування бізнесу, cash-flow кредитування, партнерські кредитні програми, факторинг, агрокредитування з використанням державних гарантій, лізингове фінансування, supply chain finance, а також кредитування на основі аналізу великих масивів даних (Big Data). Використання сучасних ІТ-рішень, автоматизованих скорингових систем та дистанційного банківського обслуговування дало змогу банкам значно спростити процедури отримання кредитів та підвищити швидкість обслуговування корпоративних клієнтів.

4. Разом із тим розвиток інноваційного корпоративного кредитування стримується низкою проблем: високим рівнем кредитних ризиків, нестабільністю економічного середовища, недостатнім рівнем капіталізації окремих банків, проблемами із забезпеченням кредитів та обмеженим доступом бізнесу до довгострокових ресурсів. Додатковими викликами залишаються кіберризики та потреба у вдосконаленні нормативно-правової бази цифрового банкінгу. Отже, інноваційні форми кредитування корпоративного сектору є важливим чинником забезпечення фінансової стійкості підприємств та економічного відновлення України. Подальший розвиток цього напрямку потребує активного впровадження цифрових технологій, розширення державних програм підтримки бізнесу, удосконалення систем управління ризиками та поглиблення співпраці банків із міжнародними фінансовими організаціями.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНСЬКИХ БАНКАХ

3.1. Зарубіжний досвід впровадження в банківську діяльність інноваційних форм кредитування корпоративних клієнтів

Кредитування тривалий час залишалося операцією, яка приносить основний прибуток банку. Кредитування корпоративного бізнесу є для багатьох банків привабливішим порівняно з роздрібним з низки причин, які ґрунтуються на економії угод, ризиках та операційних витратах. Незважаючи на те, що роздрібне кредитування забезпечує більш високу процентну маржу, корпоративний сектор пропонує масштаб та стабільність. За даними більшості країн зі статистики Банку міжнародних розрахунків, обсяг банківських вкладень у корпоративне кредитування на початок 2026 року становив 37,3 трлн. дол. США (рис. 3.1).

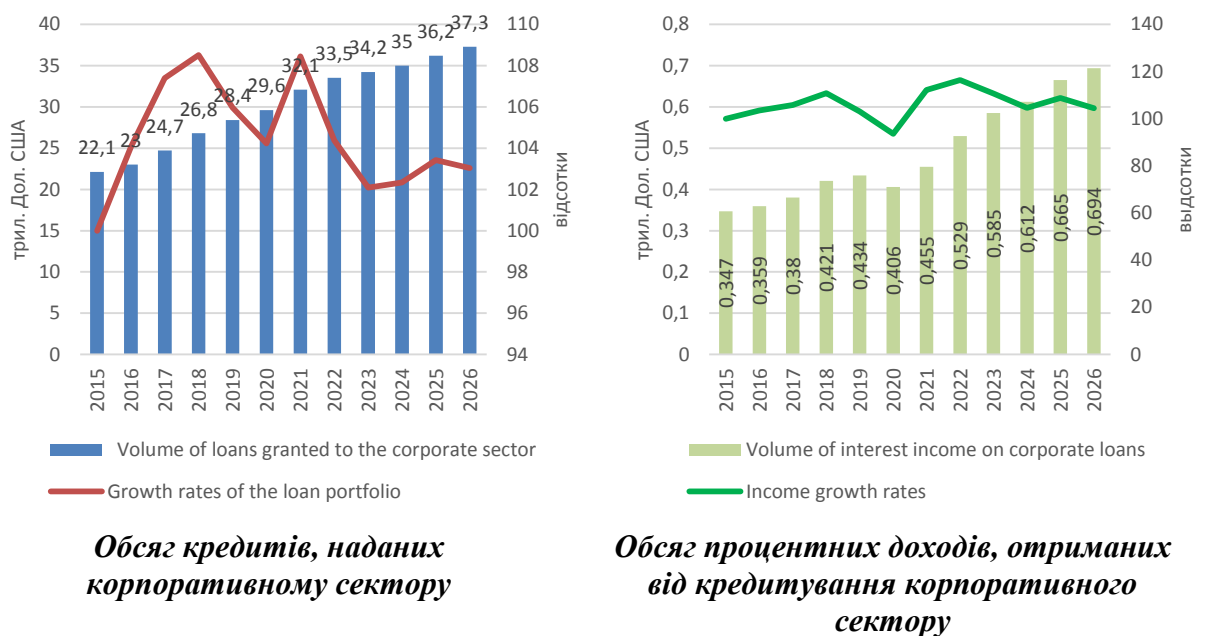

Рис. 3.1. Динаміка обсягів кредитів, наданих банками корпоративним клієнтам з 2015 по 2026 рік, станом на початок року

Джерело: розроблено автором за [47]

Як видно з рис. 3.1, обсяги кредитів, надані банківськими установами в світі своїм корпоративним клієнтам за 10 років зросли майже на 70%. На протязі дослідженого періоду даний показник має стійку тенденцію до зростання не зважаючи на обмеження кредитування в період карантину коронавірусу. Зростання позикових коштів збільшило процентні доходи банків від корпоративного кредитування. З 2015 по 2025 рік вони зросли удвічі і досягли 0,7 трлн. дол. США. Отже, складається враження, що корпоративне банківське кредитування в світі знаходиться в стабільному розвитку. Але, якщо простежити темпи приросту наданих кредитів за останні 5 років, саме з моменту початку карантину, то вони значно нижчі в порівнянні з 2015 – 2020 роком. Таким чином, можна стверджувати, що обсяги банківського кредитування бізнесу в світі зростають, але дуже повільними темпами. Одною з причин такого стану є розповсюдження цифрової трансформації фінансових послуг.

Зарубіжний досвід впровадження інноваційних форм кредитування корпоративних клієнтів свідчить про активну трансформацію банківської діяльності під впливом цифровізації, розвитку FinTech, відкритого банкінгу та автоматизації фінансових послуг. У провідних країнах світу банки дедалі частіше переходять від традиційного кредитування до цифрових та платформених моделей фінансування бізнесу, що дозволяє підвищити швидкість ухвалення рішень, знизити кредитні ризики та розширити доступ підприємств до фінансових ресурсів.

Банки світу для кредитування бізнесу використовують різні інноваційні форми, найбільш поширеною та перспективною, з яких є онлайн кредитування – digital end-to-end lending: повністю автоматизований процес кредитування – від заявки до видачі кредиту. Digital end-to-end lending став домінуючим, тому що він одночасно: дешевший для банку, швидший для клієнта, менш ризиковий, масштабований, сумісний із цифровою економікою. Це не просто інновація – це нова базова модель кредитування. На digital end-to-end lending переведено більше 60 банків в Єврозоні та інших частинах світу. В табл. 3.1

систематизовано параметри End-to-End цифрового кредитування корпоративного сектора в крупніших банках на основі актуальних міжнародних практик.

Таблиця 3.1

Банки і параметри цифрового кредитування корпоративних клієнтів

Банк/платформа	Модель цифрового кредитування	Рівень автоматизації	Масштаб (клієнти /портфель)	Особливості
ING Group	End-to-End digital lending (SME) через fintech-партнерства	До 90 – 95%	Європа, глобальний банк	Партнерська модель с fintech (Kabbage)
BBVA	Digital SME lending + API banking	високий	Європа, Латинська Америка	Інтеграція з бухгалтерськими системами
Revolut	Embedded + end-to-end digital lending (Revolut Business)	Майже повністю автоматизовано	>750 тис. бізнес-клієнтів	Екосистема (платежі + кредити)
OnDeck	Платформне SME-кредитування	До 90%	США, партнерство з банками	Використовується банками (BBVA Compass)
Kabbage	Cash-flow lending (автоматизований)	До 90%	SMB сегмент	Повністю цифровий скоринг
Goldman Sachs (Marcus)	Digital lending platform	високий	США, ЄС	Масштабована платформа кредитування
Starling Bank	Embedded SME lending	високий	UK SME	Вбудоване кредитування в екосистеми
Allica Bank	Digital SME lending	високий	SME UK	Фокус на fast-growing бізнес

Джерело: розроблено автором за [48]

Таким чином, лідерами digital end-to-end lending в корпоративному секторі в світі є банки (ING, BBVA), neobanks (Revolut), fintech (OnDeck, Kabbage); основним сегментом – МСБ. Незважаючи на розповсюдженість, великі корпоративні кредити (large corporate) все ще потребують експертного аналізу, існують ризики моделі, високі вимоги до даних та ІТ-інфраструктурі. End-to-End цифрове кредитування бізнесу не тільки найпоширеніша модель кредитування корпоративних клієнтів в світі, вона на сьогодні є і найбільш перспективною інноваційною формою банківського кредитування тому, що це самий швидкозростаючий сегмент банківського бізнесу.

Ще одна популярна інноваційна форма кредитування «NoCash-flow кредитування» – це форма фінансування, за якої банк або інший кредитор оцінює здатність позичальника погашати борг насамперед за рахунок майбутніх грошових потоків (cash flows), а не за рахунок заставного майна. Основою прийняття рішення є стабільність доходів підприємства, обороти на рахунках, прибутковість бізнесу та прогнозований рух коштів. У світовій практиці cash-flow lending є однією з найпоширеніших моделей корпоративного кредитування, особливо для малого та середнього бізнесу, IT-компаній, торговельних мереж, логістичних підприємств та сервісних компаній.

Основними ознаками Cash-flow кредитування є:

1. Оцінка платоспроможності через грошові потоки
2. Мінімальна залежність від застави
3. Використання цифрової аналітики

Світові банки активно застосовують: AI-скоринг; аналіз банківських транзакцій; Open Banking; Big Data-аналітику; прогнозування сезонності доходів. Це дозволяє скоротити час ухвалення рішення з кількох тижнів до кількох годин. Основні фінансові показники Cash-flow кредитування представлені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Основні фінансові показники Cash-flow кредитування

Показник	Типове значення у світі
DSCR	1,2–2,0
Debt/EBITDA	3–6х
Частка cash-flow lending у корпоративному кредитуванні США	60–70%
Середній строк кредиту	3–10 років
Ставка	SOFR/EURIBOR + 2–8%
Час розгляду заявки fintech	15 хв – 48 год
Рівень дефолтів у якісних портфелях	2–5%

Джерело: розроблено автором за [49]

На відміну від традиційного кредитування, у cash-flow lending: застава може бути частковою або взагалі відсутньою; основна увага приділяється

стабільності виручки; аналізуються контракти, клієнтська база, повторюваність продажів. У США близько 60–70% кредитів для середнього бізнесу видаються саме на основі аналізу cash-flow, а не застави. Світовий ринок Cash-flow кредитування наведено в табл. 3.3

Таблиця 3.3

Світовий ринок Cash-flow кредитування

Країна, регіон	Характерні особливості	Приклад
США	У США cash-flow lending є базовою моделлю фінансування бізнесу. Основними учасниками ринку є: JPMorgan Chase, Bank of America, Wells Fargo, Citibank. У США обсяг leveraged та cash-flow lending у корпоративному секторі перевищує 1,5 трлн дол	Американська логістична компанія з річною виручкою 50 млн дол. отримує кредитну лінію 10 млн дол. без значної застави. Банк оцінює: стабільність контрактів; EBITDA; середньомісячний cash-flow; обороти рахунків
Європейський Союз	У країнах ЄС cash-flow кредитування особливо розвинене у: Німеччині; Великій Британії; Франції; Нідерландах. Європейські банки активно фінансують: «зелені» проекти; логістику; e-commerce; інноваційний бізнес	Німецька виробнича компанія отримує кредит: 5 млн євро; строком на 7 років; під прогнозований експортний cash-flow. Забезпеченням виступають: майбутні контракти; страхування експортних ризиків; гарантії експортно-кредитного агентства
Велика Британія	У Великій Британії популярними є: revenue-based financing; recurring revenue lending; SaaS cash-flow financing. Особливо активно кредитуються: IT-компанії; fintech; SaaS-бізнес.	SaaS-компанія з регулярною щомісячною підпискою: MRR = 500 тис. фунтів; annual growth = 30%. Компанія може залучити кредит у розмірі: 3–5 річних обсягів MRR.
Китай	Китайські банки використовують: цифрові платформи; AI-скоринг; аналіз e-commerce оборотів.	онлайн-продавець на платформі Alibaba отримує кредит автоматично на основі даних продажів

Джерело: розроблено автором за [49]

Перевагами Cash-flow кредитування для банків є ширше коло позичальників; зростання кредитного портфеля; цифровізація процесів; підвищення прибутковості. Для бізнесу такими перевагами є можливість залучення фінансування без значної застави; швидке ухвалення рішень; доступність для IT та сервісного сектору; фінансування оборотного капіталу.

Основні ризики Cash-flow кредитування представлені на рис. 3.2.

У 2024–2026 роках світовий ринок cash-flow lending характеризується:

1. Активним розвитком embedded finance;

2. Використанням Open Banking;
3. Інтеграцією AI-скорингу;
4. Поширенням fintech-кредитування;
5. Автоматизацією аналізу фінансової звітності;
6. Зростанням кредитування SaaS та e-commerce бізнесу.

Рис. 3.2. Основні ризики Cash-flow кредитування

Джерело: розроблено автором за [49]

У США та країнах Західної Європи активно розвивається Banking-as-a-Service (BaaS), що передбачає надання банками фінансової інфраструктури FinTech-компаніям через API-технології. Завдяки цьому корпоративні клієнти можуть отримувати кредити, факторинг або овердрафти через небанківські цифрові сервіси. Значного поширення набули автоматизовані системи кредитного скорингу на основі Big Data та штучного інтелекту, які дозволяють аналізувати грошові потоки компаній у реальному часі.

Важливим напрямом інноваційного кредитування є supply chain finance – фінансування ланцюгів постачання. У Німеччині, Нідерландах, Китаї та Сінгапурі банки активно використовують цифрові платформи для фінансування постачальників і покупців у межах єдиного виробничого циклу.

Такі технології дозволяють зменшити інформаційну асиметрію та прискорити обіг капіталу. У багатьох країнах при цьому використовуються blockchain-рішення для контролю контрактів та руху товарів.

У країнах ЄС значний розвиток отримало open banking кредитування, яке базується на використанні відкритих API та доступу до фінансових даних клієнтів за їхньою згодою. Це дозволяє банкам більш точно оцінювати фінансовий стан підприємств та формувати персоналізовані кредитні пропозиції. Особливо активно такі моделі використовуються у Великій Британії, Нідерландах та скандинавських країнах.

У Китаї інноваційне корпоративне кредитування тісно інтегроване з великими цифровими екосистемами Alibaba, Tencent та Ant Group. Банки використовують дані електронної комерції, логістичних платформ та цифрових платежів для миттєвого оцінювання кредитоспроможності підприємств. Це дозволило значно спростити доступ малого бізнесу до фінансування та скоротити час видачі кредиту до кількох хвилин.

Перспективним напрямом у світовій практиці також є DeFi-кредитування (децентралізовані фінанси), що базується на blockchain-технологіях та смарт-контрактах. Хоча цей сегмент ще перебуває на етапі активного становлення, він уже демонструє потенціал для здешевлення фінансування та зменшення ролі посередників у кредитному процесі.

Таким чином, зарубіжний досвід свідчить, що основними тенденціями інноваційного кредитування корпоративних клієнтів є цифровізація кредитних процесів, автоматизація оцінки ризиків, розвиток платформеного банкінгу, інтеграція банків з FinTech-компаніями та використання технологій штучного інтелекту і blockchain. Впровадження таких інструментів дозволяє банкам підвищувати ефективність кредитної діяльності, скорочувати операційні витрати та забезпечувати швидший доступ бізнесу до фінансових ресурсів в умовах цифрової економіки.

3.2. Шляхи подальшого розвитку інноваційних форм кредитування бізнесу в банках України

Інноваціями в банківському кредитуванні корпоративного сегменту в Україні превалює End-to-end lending, а також Cash-flow кредитування, Embedded finance, ESG lending та деякі інші. Якщо світові банки вже перейшли до платформної моделі кредитування, заснованої на AI, Big Data та embedded finance, а Україна перебуває на етапі інституційно-цифрової трансформації, де інновації поєднуються з державною підтримкою. Подальший розвиток інноваційних форм кредитування корпоративного сегменту в Україні бачиться як перехід від “гібридної” моделі до повноцінної платформної екосистеми кредитування, адаптованої до післявоєнної відбудови та інтеграції з ЄС.

В якості прикладу представимо розроблену інноваційну модель кредитування корпоративних клієнтів для АТ «ВСТ- Банк» – Vostok SmartFlow Lending, ключова ідеї якої зводиться до того, що кредит надається автоматично на основі реального обороту бізнесу та його операційної активності. Отже, Vostok SmartFlow Lending – це гібридна модель, яка поєднує: cash-flow lending (на основі грошових потоків), embedded finance (вбудоване кредитування), AI-скоринг, державні гарантії / risk-sharing.

Інноваційними елементами продукту є:

1. Dynamic lending: кредит змінюється разом із оборотом клієнта.
2. Invisible credit: клієнт не подає заявку, кредит пропонується автоматично.
3. Embedded credit: доступ до кредиту прямо в CRM, бухгалтерії, маркетплейсі.
4. Risk-sharing: частина портфеля під державні гарантії або міжнародні програми.

Фінансова модель продукту представлена в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Фінансова модель інноваційної форми кредитування корпоративного бізнесу в АТ «ВСТ-Банк» - Vostok SmartFlow Lending

Параметр	Характеристика	Параметр	Характеристика
Тип кредиту	відновлювальна кредитна лінія	Строк	до 12 місяців (револьверний)
Ліміт	10%–30% річного обороту	Рішення	5–30 хвилин
Ставка	risk-based (індивідуальна)	Погашення	автоматично з cash-flow
Забезпечення	без застави / частково гарантоване		

Джерело: розроблено автором за даними [50]

Розрахунок економічного ефекту для банку від впровадження моделі проведемо за даними реалістичного кредитування МСБ банком «ВСТ-Банк» за 2025 рік. Дані для розрахунку наведені в табл. 3.5

Таблиця 3.5

Дані для розрахунку економічного ефекту від впровадження в АТ «ВСТ-Банк» інноваційної моделі кредитування корпоративних клієнтів - Vostok SmartFlow Lending

Показник	Традиційна модель	VSFL
Кредитний портфель	5 млрд грн	6,5 млрд грн (+30%)
Середня ставка (i)	18%	20% (risk-based)
PD	8%	5% (AI-скоринг)
LGD	60%	40% (data + гарантії)
Cost-to-income	45%	30%
Операційні витрати	400 млн грн	300 млн грн

Джерело: розроблено автором за даними [50]

Розрахунок економічного ефекту від впровадження Vostok SmartFlow Lending представлений в табл. 3.6.

Джерела економічного ефекту є:

1. Зростання портфеля (+30%): швидке кредитування, доступність для МСБ
2. Зниження ризиків: AI-скоринг, cash-flow аналіз
3. Зменшення витрат: автоматизація, менше персоналу
4. Підвищення маржі: risk-based pricing

З даних табл. 6 можна зробити висновок, що запровадження моделі Vostok SmartFlow Lending забезпечує суттєвий економічний ефект за рахунок одночасного впливу на дохідність, ризики та операційну ефективність.

Розрахунки показують можливе зростання прибутку банку на ≈ 600 млн грн на рік, зниження кредитних втрат майже на 45% та підвищення ризик-скоригованої дохідності більш ніж у два рази. Це підтверджує доцільність переходу до адаптивних цифрових моделей кредитування корпоративного сектору.

Таблиця 3.6

Розрахунок економічного ефекту від впровадження Vostok SmartFlow Lending

Показник	Формула	Традиційна модель	VSFL	Ефект
Очікувані втрати	$EL = PD \cdot LGD \cdot EAD$	$EL_{trad} = 0.08 \cdot 0.6 \cdot 5 = 0.24$ млрд грн	$EL_{VSFL} = 0.05 \cdot 0.4 \cdot 6.5 = 0.13$ млрд грн	Зниження втрат на 110 млн. грн
Процентний дохід	$Income = i \cdot EAD$	$0.18 \cdot 5 = 0.90$ млрд грн	$0.20 \cdot 6.5 = 1.30$ млрд грн	+400 млн. грн. доходу
Чистий фінансовий результат	$Profit = Income - EL - Costs$	$0.90 - 0.24 - 0.40 = 0.26$ млрд грн	$1.30 - 0.13 - 0.30 = 0.87$ млрд грн	
Загальний економічний ефект			$\Delta Profit = 0.87 - 0.26 = 0.61$ млрд грн	$\approx +610$ млн грн додаткового прибутку
Показник ефективності RAROC (економічний капітал = 10% від портфеля)	RAROC = чистий прибуток / економічний капітал	$RAROC = 0.50 \cdot 0.26 = 52\%$	$RAROC = 0.65 \cdot 0.87 = 134\%$	Зростання ефективності у 2,5 рази

Джерело: розроблено автором

Запропонована модель Vostok SmartFlow Lending дозволяє трансформувати корпоративне кредитування шляхом інтеграції штучного інтелекту, цифрових платформ та механізмів розподілу ризиків. Її впровадження забезпечить підвищення доступності фінансування для бізнесу, зниження кредитних ризиків та формування конкурентоспроможної банківської моделі, адаптованої до умов цифрової економіки та післявоєнної відбудови України.

Подальший розвиток інноваційних форм кредитування бізнесу в банках України пов'язаний із цифровізацією фінансових послуг, інтеграцією фінтех-рішень, розвитком відкритого банкінгу, ESG-фінансування та вдосконаленням

систем оцінки кредитних ризиків. В умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки банки змушені адаптувати кредитні продукти до нових потреб корпоративного сектору, забезпечуючи швидкість, гнучкість та доступність фінансування. Розроблені нами напрямки подальшого розвитку інноваційних форм кредитування бізнесу в банках України представлені в табл. 3.7.

Одним із ключових напрямів є розвиток цифрового кредитування бізнесу. Банки активно впроваджують автоматизовані платформи прийняття кредитних рішень, онлайн-скоринг, дистанційне оформлення кредитів та використання Big Data для аналізу фінансового стану позичальників. Це дозволяє значно скоротити час розгляду заявки та знизити операційні витрати. Використання штучного інтелекту та машинного навчання сприятиме підвищенню точності оцінки ризиків і персоналізації кредитних продуктів.

Перспективним напрямом є впровадження Open Banking, який створює можливості для обміну фінансовими даними між банками та фінтех-компаніями через API. Це дозволить формувати індивідуальні кредитні пропозиції, швидше аналізувати платоспроможність клієнтів та розширювати доступ малого і середнього бізнесу до фінансування. В Україні повноцінне впровадження відкритого банкінгу передбачене концепцією НБУ та законом «Про платіжні послуги».

Важливим напрямом розвитку стане поширення Cash-flow кредитування, при якому оцінка позичальника базується насамперед на аналізі грошових потоків підприємства, а не лише на заставному забезпеченні. Такий підхід особливо актуальний для малого та середнього бізнесу, який часто не має достатнього обсягу ліквідної застави. Надалі банки все активніше використовуватимуть аналітику руху коштів на рахунках клієнтів у режимі реального часу для формування кредитних лімітів.

Значні перспективи має ESG-кредитування та «зелене» фінансування. Українські банки поступово інтегрують екологічні та соціальні критерії у кредитну політику, орієнтуючись на європейські стандарти.

Таблиця 3.7

Напрямки подальшого розвитку інноваційних форм кредитування
бізнесу в банках України

Напрямок	Характеристика
Повна цифровізація процесу кредитування бізнесу	Передбачається впровадження онлайн-платформ для подачі заявок, автоматизованого аналізу фінансового стану позичальника, електронного документообігу та дистанційного підписання кредитних договорів. Це дозволить скоротити терміни ухвалення рішень і зменшити витрати банків.
Розвиток AI-скорингу та Big Data-аналітики	Банки мають активніше використовувати штучний інтелект, машинне навчання та великі масиви даних для оцінки кредитоспроможності підприємств, прогнозування ризиків та формування індивідуальних умов кредитування.
Розширення Cash-flow кредитування	Необхідно збільшувати частку кредитів, що базуються на аналізі грошових потоків підприємства, а не лише на заставному забезпеченні. Це особливо важливо для малого та середнього бізнесу, який часто не має достатнього обсягу ліквідної застави.
Впровадження Open Banking у корпоративному кредитуванні	Інтеграція банківських API з бухгалтерськими сервісами, CRM-системами та фінансовими платформами дозволить банкам швидше отримувати інформацію про діяльність клієнта та формувати персоналізовані кредитні пропозиції.
Розвиток ESG- та «зеленого» кредитування	Доцільним є створення спеціальних кредитних програм для фінансування енергоефективності, екологічної модернізації підприємств, відновлюваної енергетики та проєктів сталого розвитку.
Активізація партнерства банків із фінтех-компаніями	Банки можуть розширювати співпрацю з фінтех-платформами для створення нових цифрових кредитних продуктів, автоматизації оцінки клієнтів та інтеграції фінансових послуг у бізнес-екосистеми
Розвиток embedded finance та Banking-as-a-Service (BaaS)	Кредитні продукти доцільно інтегрувати у маркетплейси, логістичні сервіси, бухгалтерські програми та ERP-системи підприємств, що забезпечить швидший доступ бізнесу до фінансування.
Удосконалення державних програм підтримки кредитування	Необхідно розширювати механізми державних гарантій, компенсації процентних ставок та портфельного страхування кредитів для стимулювання фінансування бізнесу в умовах підвищених ризиків.
Розвиток експортного та торговельного фінансування	Банкам доцільно активніше впроваджувати факторинг, форфейтинг, документарні операції та програми підтримки експортерів для стимулювання зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств
Підвищення рівня кібербезпеки кредитних платформ	У зв'язку з цифровізацією кредитування банки мають посилювати захист даних клієнтів, впроваджувати багаторівневу аутентифікацію та сучасні системи кіберзахисту
Розвиток персоналізованих кредитних продуктів	На основі аналітики поведінки клієнтів банки можуть створювати індивідуальні кредитні рішення для різних галузей бізнесу з урахуванням сезонності, обсягів продажу та специфіки діяльності підприємств.

Джерело: розроблено автором

Надалі очікується зростання фінансування енергоефективних проєктів, відновлюваної енергетики, екологічної модернізації підприємств та проєктів сталого розвитку. Це сприятиме залученню міжнародного капіталу та ресурсів міжнародних фінансових організацій.

Подальший розвиток інноваційного кредитування також буде пов'язаний із розширенням партнерства банків та фінтех-компаній. Формат Banking-as-a-Service (BaaS) та Banking-as-a-Platform (BaaP) дозволить банкам інтегрувати кредитні сервіси у цифрові екосистеми бізнесу, маркетплейси та бухгалтерські платформи. Це забезпечить доступ до фінансування безпосередньо в середовищі ведення бізнесу клієнта.

Окремим напрямом стане розвиток державних та міжнародних програм підтримки кредитування бізнесу. У післявоєнний період банки активніше використовуватимуть механізми портфельних гарантій, компенсації процентних ставок та спільного фінансування інвестиційних проєктів. Це сприятиме відновленню підприємств, розвитку експорту та модернізації виробництва.

Водночас перспективи розвитку інноваційного кредитування залежать від низки факторів: стабілізації макроекономічної ситуації, зниження воєнних ризиків, удосконалення законодавства, підвищення рівня кібербезпеки та довіри до банківської системи. НБУ відзначає зростання кредитної активності банків та їхню готовність до подальшої кредитної експансії, що створює передумови для розвитку сучасних кредитних технологій.

Отже, подальший розвиток інноваційних форм кредитування бізнесу в Україні буде базуватися на цифровізації, автоматизації процесів, відкритому банкінгу, ESG-фінансуванні та інтеграції фінтех-технологій. Це дозволить банкам підвищити ефективність кредитної діяльності, розширити доступ бізнесу до фінансових ресурсів та забезпечити конкурентоспроможність банківської системи України в умовах євроінтеграції та післявоєнного відновлення економіки.

Висновки до розділу 3

З дослідження в розділі 3 можна зробити наступні висновки.

Банки світу для кредитування бізнесу використовують різні інноваційні форми, найбільш поширеною та перспективною, з яких є онлайн кредитування – digital end-to-end lending: повністю автоматизований процес кредитування – від заявки до видачі кредиту. Digital end-to-end lending став домінуючим, тому що він одночасно: дешевший для банку, швидший для клієнта, менш ризиковий, масштабований, сумісний із цифровою економікою. Це не просто інновація – це нова базова модель кредитування. Лідерами digital end-to-end lending в світі є банки (ING, BBVA), neobanks (Revolut), fintech (OnDeck, Kabbage); основним сегментом – МСБ. Інноваціями в банківському кредитуванні корпоративного сегменту в Україні превалює End-to-end lending, а також Cash-flow кредитування, Embedded finance, ESG lending та деякі інші. Якщо світові банки вже перейшли до платформної моделі кредитування, заснованої на AI, Big Data та embedded finance, а Україна перебуває на етапі інституційно-цифрової трансформації, де інновації поєднуються з державною підтримкою. Подальший розвиток інноваційних форм кредитування корпоративного сегменту в Україні бачиться як перехід від “гібридної” моделі до повноцінної платформної екосистеми кредитування, адаптованої до післявоєнної відбудови та інтеграції з ЄС.

В роботі рекомендовано до впровадження інноваційну модель кредитування корпоративних клієнтів для АТ «ВСТ-Банк» – Vostok SmartFlow Lending: кредит надається автоматично на основі реального обороту бізнесу та його операційної активності. Доцільність використання даної форми обумовлена тим, що «ВСТ-Банк» орієнтований на корпоративний бізнес і ФОП; простежується сильна присутність банку у торговому та логістичному секторі, є наявності партнерські екосистеми (еквайринг, POS, SME-сервіси). За проведеними розрахунками визначено, що запровадження моделі

забезпечує суттєвий економічний ефект за рахунок одночасного впливу на дохідність, ризики та операційну ефективність. Її впровадження забезпечить підвищення доступності фінансування для бізнесу, зниження кредитних ризиків та формування конкурентоспроможної банківської моделі, адаптованої до умов цифрової економіки та післявоєнної відбудови України.

Нами рекомендовано напрямки подальшого розвитку інноваційних форм кредитування бізнесу в банках України:

1. Повна цифровізація процесу кредитування бізнесу
2. Розвиток AI-скорингу та Big Data-аналітики
3. Розширення Cash-flow кредитування
4. Впровадження Open Banking у корпоративному кредитуванні
5. Розвиток ESG- та «зеленого» кредитування
6. Активізація партнерства банків із фінтех-компаніями
7. Розвиток embedded finance та Banking-as-a-Service (BaaS)
8. Удосконалення державних програм підтримки кредитування
9. Розвиток експортного та торговельного фінансування
10. Підвищення рівня кібербезпеки кредитних платформ
11. Розвиток персоналізованих кредитних продуктів
12. Інтеграція міжнародних фінансових ресурсів у банківське кредитування
13. Автоматизація моніторингу кредитних ризиків
14. Розвиток кредитування інноваційного та технологічного бізнесу
15. Гармонізація банківського законодавства з нормами ЄС

ВИСНОВКИ

З проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

1. Результати проведеного дослідження свідчать, що впровадження цифрової трансформації банківського сектору змінює підходи до традиційного банківського кредитування. На відміну від традиційних моделей кредитування корпоративного сектору, які базуються на тривалих процедурах кредитного процесу, автоматизовані моделі забезпечують швидкість прийняття рішень та зниження транзакційних витрат. Цифрове кредитування інтегрує всі етапи кредитного процесу – від подачі заявки до моніторингу позики – в єдину цифрову екосистему. Це узгоджується з результатами міжнародних досліджень, які підкреслюють зростання ролі фінтех-рішень, штучного інтелекту та великих даних у банківській діяльності.

2. Сучасний етап розвитку банківського кредитування в Україні характеризується поступовим відновленням кредитної активності банків в умовах воєнного стану, високих макроекономічних ризиків та структурної трансформації економіки. Незважаючи на складні економічні й безпекові умови, банківська система України зберегла стабільність, достатній рівень ліквідності та капіталізації, що дозволило підтримувати кредитування населення й бізнесу. Водночас розвиток банківського кредитування стримується низкою проблем: високим рівнем воєнних ризиків, значною часткою проблемної заборгованості, обмеженою платоспроможністю позичальників, інфляційними процесами та нестабільністю економічного середовища. Це зумовлює обережну кредитну політику банків і концентрацію ресурсів у менш ризикових напрямках. Таким чином, основними тенденціями банківського кредитування в Україні є адаптація банків до умов воєнної економіки, посилення ролі державної підтримки, активна цифровізація кредитних послуг, зростання значення ризик-менеджменту та поступове відновлення кредитної активності.

3. У перші роки повномасштабної війни банки суттєво скоротили обсяги кредитування через погіршення платоспроможності підприємств, зростання кредитних ризиків, релокацію бізнесу та невизначеність економічних перспектив. Водночас державна підтримка, зокрема програма «5–7–9%», дозволила зберегти фінансування критично важливих галузей економіки. У 2024–2025 роках спостерігається позитивна динаміка корпоративного кредитування, особливо у сегменті гривневих кредитів. Банки поступово нарощують кредитні портфелі, а найбільше фінансування отримують підприємства аграрного сектору, торгівлі, енергетики, машинобудування та харчової промисловості. Важливим позитивним фактором стало також поступове скорочення частки проблемних кредитів (NPL) завдяки списанню старих непрацюючих активів та покращенню якості кредитного портфеля. Банки зберігають високий рівень ліквідності та капіталізації, що формує передумови для подальшої кредитної експансії після стабілізації безпекової ситуації. Разом із тим корпоративне кредитування все ще характеризується низьким рівнем відношення кредитів до ВВП, високою залежністю від державних програм підтримки та обережною кредитною політикою банків. Основними стримуючими факторами залишаються воєнні ризики, інфляція, нестабільність валютного ринку, дефіцит довгострокових ресурсів та погіршення фінансового стану окремих підприємств. Таким чином, корпоративне кредитування в Україні у воєнний період демонструє ознаки відновлення та поступової стабілізації, однак його подальший розвиток значною мірою залежатиме від тривалості війни, макроекономічної стабільності, ефективності державних програм підтримки бізнесу та рівня довіри банків до корпоративних позичальників.

4. Інноваційні форми кредитування корпоративного сектору вітчизняними банками в сучасних умовах стали одним із ключових напрямів розвитку банківської системи України. В умовах воєнного стану, цифровізації економіки та підвищення ризиковості бізнес-середовища банки активно впроваджують нові кредитні інструменти, які дозволяють підвищити

доступність фінансування для підприємств, скоротити строки ухвалення рішень та мінімізувати кредитні ризики. Серед найбільш поширених інноваційних форм кредитування слід виділити цифрове онлайн-кредитування бізнесу, cash-flow кредитування, партнерські кредитні програми, факторинг, агрокредитування з використанням державних гарантій, лізингове фінансування, supply chain finance, а також кредитування на основі аналізу великих масивів даних (Big Data). Використання сучасних ІТ-рішень, автоматизованих скорингових систем та дистанційного банківського обслуговування дало змогу банкам значно спростити процедури отримання кредитів та підвищити швидкість обслуговування корпоративних клієнтів.

4. Разом із тим розвиток інноваційного корпоративного кредитування стримується низкою проблем: високим рівнем кредитних ризиків, нестабільністю економічного середовища, недостатнім рівнем капіталізації окремих банків, проблемами із забезпеченням кредитів та обмеженим доступом бізнесу до довгострокових ресурсів. Додатковими викликами залишаються кіберризики та потреба у вдосконаленні нормативно-правової бази цифрового банкінгу. Отже, інноваційні форми кредитування корпоративного сектору є важливим чинником забезпечення фінансової стійкості підприємств та економічного відновлення України. Подальший розвиток цього напрямку потребує активного впровадження цифрових технологій, розширення державних програм підтримки бізнесу, удосконалення систем управління ризиками та поглиблення співпраці банків із міжнародними фінансовими організаціями.

5. Банки світу для кредитування бізнесу використовують різні інноваційні форми, найбільш поширеною та перспективною, з яких є онлайн кредитування – digital end-to-end lending: повністю автоматизований процес кредитування – від заявки до видачі кредиту. Digital end-to-end lending став домінуючим, тому що він одночасно: дешевший для банку, швидший для клієнта, менш ризиковий, масштабований, сумісний із цифровою економікою. Це не просто інновація – це нова базова модель кредитування. Лідерами digital

end-to-end lending в світі є банки (ING, BBVA), neobanks (Revolut), fintech (OnDeck, Kabbage); основним сегментом – МСБ. Інноваціями в банківському кредитуванні корпоративного сегменту в Україні превалює End-to-end lending, а також Cash-flow кредитування, Embedded finance, ESG lending та деякі інші. Якщо світові банки вже перейшли до платформної моделі кредитування, заснованої на AI, Big Data та embedded finance, а Україна перебуває на етапі інституційно-цифрової трансформації, де інновації поєднуються з державною підтримкою. Подальший розвиток інноваційних форм кредитування корпоративного сегменту в Україні бачиться як перехід від “гібридної” моделі до повноцінної платформної екосистеми кредитування, адаптованої до післявоєнної відбудови та інтеграції з ЄС.

6. В роботі рекомендовано до впровадження інноваційну модель кредитування корпоративних клієнтів для АТ «ВСТ-Банк» – Vostok SmartFlow Lending: кредит надається автоматично на основі реального обороту бізнесу та його операційної активності. Доцільність використання даної форми обумовлена тим, що «ВСТ-Банк» орієнтований на корпоративний бізнес і ФОП; простежується сильна присутність банку у торговому та логістичному секторі, є наявності партнерські екосистеми (еквайринг, POS, SME-сервіси). За проведеними розрахунками визначено, що запровадження моделі забезпечує суттєвий економічний ефект за рахунок одночасного впливу на дохідність, ризики та операційну ефективність. Її впровадження забезпечить підвищення доступності фінансування для бізнесу, зниження кредитних ризиків та формування конкурентоспроможної банківської моделі, адаптованої до умов цифрової економіки та післявоєнної відбудови України.

Нами рекомендовано напрямки подальшого розвитку інноваційних форм кредитування бізнесу в банках України: повна цифровізація процесу кредитування бізнесу; розвиток AI-скорингу та Big Data-аналітики; розширення Cash-flow кредитування, впровадження Open Banking у корпоративному кредитуванні, розвиток ESG- та «зеленого» кредитування, активізація партнерства банків із фінтех-компаніями тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зянько В., Нечипоренко Т. Цифрова трансформація банківського сектору: сучасні тренди та вектори розвитку. *Innovation and Sustainability*. 2024. №4. С. 6-21. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2024.4.6.21>
2. Bezhan, O.A., & Roshko, N.B. (2023). The problems and prospects of digital transformation of the banking sector of Ukraine. *Business Inform*, 12, 287-293. URL: 10.32983/2222-4459-2023-12-287-293. (дата звернення 12.02.2026)
3. Diener, F., & Špaček, M. (2021). Digital transformation in banking: A managerial perspective on barriers to change. *Sustainability*, 13(4), article number 2032. URL: 10.3390/su13042032 (дата звернення 12.02.2026)
4. Кретов Д. Ю., Міндова О. І. Цифровізація банківського сектору України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2 (49). С. 223—228. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-35>
5. Ситник Н., Половчак І. Цифровізація та кібербезпека у забезпеченні фінансової безпеки банків в умовах війни. *Галицький економічний вісник*. 2024. №4 (89). С. 70 – 81. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04.070
6. Качула С. В., Сирота А.С. Цифрова трансформація банківського сектору: виклики та стратегії управління операційними ризиками. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. №22. С. 156 – 162. DOI: 10.32702/2306-6814.2025.22.156
7. Бутенко Т.В. Цифровізація банківського сектору: проблеми та перспективи. *Економічний простір*. 2025. №197. С. 159 – 166. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.197.159-166>
8. Тимошенко М., Бондаренко А. Банківське кредитування в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2025. №73. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-115> (дата звернення 12.02.2026)
9. Герасименко А. Банківське кредитування промислових підприємств: економічна сутність і принципи реалізації. *Вісник Університету банківської справи*. 2021. No 2 (41). С. 40–48. DOI:10.18371/2221-755X2(41)2021249968

10. Бондаренко Л. П., Яремкович М. Т. Тенденції розвитку банківського кредитування в Україні в умовах економічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск 82. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-138> (дата звернення 15.02.2026)
11. Гудзь О. Банківське кредитування інноваційного розвитку підприємств: можливості та ризики. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 1 (27), С. 12-19. DOI: <https://doi.org/10.31673/2415-8089.2019.011219>.
12. Ситник Н. С., Стасишин А. В., Блащук-Девяткіна Н. З., Петик Л. О. Банківська система: навч. посіб./ за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с
13. Ушакова О. О. Банківські операції: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2021. 226 с
14. Гладчук О. М., Ткачук І. Я., Харабара В. М. Банківські операції: в схемах, таблицях, коментарях: навч. посібник / уклад.: Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 208 с.
15. Сулима М.О., Шавурська Л.В. Сучасний стан та перспективи розвитку банківського кредитування в Україні. *Науковий вісник міжнародної асоціації науковців*. 2024. №2. Том 3. URL: [10.56197/2786-5827/2024-3-2-10](https://doi.org/10.56197/2786-5827/2024-3-2-10) (дата звернення 15.02.2026)
16. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2021. 332 с.
17. Селютин О.Г. Трансформація системи кредитування бізнесу в Україні під впливом цифровізації банківського сектору. *Дослідження та інновації*. 2025. №4(7). С. 39 - 43
18. Kou G., Lu Y. (2025). FinTech: A literature review of emerging financial technologies and applications. *Financial Innovation*, Vol. 11, Article 1. URL: <https://doi.org/10.1186/s40854-024-00668-6> (дата звернення 15.02.2026)
19. Abdinova, M., Lambekova, A., & Myrzhikbayeva, A. (2024). FinTech development: A bibliometric analysis of the Scopus database (2014–2024). *Procedia Computer Science*, №251 pp. 49–56. URL: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2024.11.083> (дата звернення 20.02.2026)

20. Кретов Д. Особливості обслуговування корпоративних клієнтів банками України в сучасних умовах. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. №19. С. 186-194. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.19.22>
21. Кретов Д. Особливості розвитку кредитування банками України корпоративних клієнтів. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2017. Випуск 17. С. 665 - 671
22. Xie X., Zhang Y., Li K. (2026) *Digital finance and corporate digital innovation: The roles of traditional financial institutions*. A pre-registered report. *Pacific-Basin Finance Journal*. URL: <https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2026.103125> (дата звернення 25.02.2026)
23. Zhang D., Li J., Wang Y. (2025) *The fintech revolution: Exploring the potential of fintech finance in reducing corporate credit constraints*. *Research in International Business and Finance*. Vol. 79, URL: <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2025.103033> (дата звернення 25.02.2026)
24. Пантелєєва Н.М. Фінансові інновації в умовах цифровізації економіки: тенденції, виклики та загрози. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Випуск 3. С. 68 – 73
25. OECD. (2024). *Digital Finance and Innovation Policies in Emerging Economies*. Paris: OECD Publishing.
26. Deloitte. (2025). *The Future of SME Lending in the Digital Age*. Global FinTech Outlook Report.
27. Тимоць М.В. Аналіз трендів та перспектив цифрового банкінгу в Україні. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2025. № 4(5). С. 23-32. DOI: [10.46299/j.isjmef.20250405.03](https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20250405.03).
28. Глущенко С., Шпортюк В. Нові види кредитування в Україні в умовах розвитку фінансових технологій. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. №4(63). С. 11–24. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.63.2025.4763>

29. Ahelegbey D.F., Giudici P. Credit Scoring for Peer-to-Peer Lending. Department of Economics and Management Sciences, University of Pavia, Italy. 2023. doi:<https://doi.org/10.3390/risks11070123>(accessed: 18 April 2026).
30. Іващенко А., Гонта О. Розвиток інновацій на ринку кредитних послуг України в системі національної економіки. *Проблеми та перспективи економіки та менеджменту*. 2023. №4(36). С. 207-224. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4\(36\)-207-224](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4(36)-207-224)
31. Cuadros Carrion M., Czarnik Z., Lemke Robert J., & Tao R. Examining the complementary relationship between peer-to-peer lending and traditional banks in the USA. 2024. Available at: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/mf-07-2024-0480/full/html> (accessed: 18 April 2026).
32. Кретов Д. Оцінка стану цифрової трансформації українських банків. *Підприємництво і торгівля*. 2025. № 47. с. 75 – 82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2025-47-8>
33. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 06.03.2026)
34. Гладких Д. М. Пріоритети активізації банківського кредитування в Україні. Національний інститут стратегічних досліджень. 13 с. URL:https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-08/bankivske-kredytuvannya-1_0.pdf (дата звернення 06.03.2026)
35. Офіційний сайт Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/> (дата звернення 06.03.2026)
36. Корпоративне кредитування в Україні зросло на 22 % за рік. Ukrinform. 2024. URL: <https://www.ukrinform.net/rubric-economy/3934384-corporate-lending-in-ukraine-grows-22-over-past-year-nbu.html> (дата звернення 06.03.2026)
37. Частка непрацюючих кредитів у банках. Офіційний сайт Національного Банку України. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/npl> (дата звернення 06.03.2026)

38. Опитування про умови банківського кредитування. III квартал 2023 року. Офіційний сайт Національного Банку України. 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/BLS_Q3-2023.pdf?v=8 (дата звернення 06.03.2026)
39. Національний банк України. Огляд банківського сектору. Листопад 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-11.pdf (дата звернення 06.03.2026)
40. Чийпеш І. В., Поцелуйко А. С. Сучасні тенденції інноваційного розвитку кредитному ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3325> (дата звернення 06.03.2026)
41. Огляд ринку банківських послуг за 2024 рік. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. 2024. URL: <https://mof.gov.ua> (дата звернення 27.01.2026).
42. 25 провідних банків України. 2025 рік. URL: https://banksrating.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/TOP_25_BANKIV_2025.pdf (дата звернення 27.01.2026).
43. Гаркуша Ю. О., Матушевська В. Ю. Банківські інструменти кредитного забезпечення великих підприємств в Україні. *БізнесІнформ*. 2024. №1. С. 292 – 297. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-292-297>
44. Офіційний сайт McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/ua/overview> (дата звернення 27.03.2026)
45. Ahelegbey D.F., Giudici P. Credit Scoring for Peer-to-Peer Lending. Department of Economics and Management Sciences, University of Pavia, Italy. 2023. URL: <https://doi.org/10.3390/risks11070123> (дата звернення 27.03.2026)
46. Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». URL: <https://privatbank.ua/> (дата звернення 27.03.2026)
47. Bank for International Settlements (BIS). (2026). *Credit to the non-financial sector database*. URL: <https://data.bis.org> (дата звернення 27.03.2026)
48. Вдовенко Л., Черненко О., Герасимчук В. Кредитна діяльність банківської системи в умовах впровадження цифрових інноваційних технологій.

- Економіка та суспільство*. 2026. №83. URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-2> (дата звернення 27.03.2026)
49. Демчишак Н.Б., Лоїк Р.В., Лоїк А.В. Розвиток цифрових технологій у банківській системі України: інновації в кредитуванні, ризики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 61. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-2>. (дата звернення 27.03.2026)
50. Офіційний сайт АТ «ВСТ- Банк». URL: <https://vstbank.ua/> (дата звернення 27.03.2026)
51. Крохмалюк Л.В., Щербак Є.М. Формування кредитної культури в умовах цифрової економіки. *Науковий вісник Полісся*. 2025. №1(30). URL: <http://nvp.stu.cn.ua/article/view/339951/328000>. (дата звернення: 01.02.2026 р.)
52. Цибульська А.А. Цифрова трансформація банківського сектору України: стратегічні пріоритети та інструменти реалізації. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2025. №4(18). С. 745-754. DOI: 10.32750/2025-0463
53. Шелудько С. А. Цифровізація банківської діяльності в Україні як виклик і рушій у забезпеченні фінансової безпеки. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2025. №18. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-18-08-07> (дата звернення 12.02.2026)
54. Дубина М. В., Шеремет О. М. Розвиток e-banking: світовий та вітчизняний досвід. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. Вип. 18. Ч. 2. С. 154–162. DOI:10.25140/2411-5215-2019-2(18)-154-162
55. Качула С. В., Сирота А.С. Цифрова трансформація банківського сектору: виклики та стратегії управління операційними ризиками. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 22. С. 156 – 162. DOI:10.32702/2306-6814.2025.22.156
56. Завалій Б., Гринько Т. Адаптація банківських моделей кредитування МСБ до умов повоєнної економіки: від стандартного кредиту до Embedded ending. *Економіка та суспільство*. 2025. №82. doi:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-40> (дата звернення 12.04.2026)

57. Коваленко О. В., Криниця І. О. Джерела фінансування цифрової трансформації фінансової системи: міжнародний досвід та реалії України. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. № 10. С. 359 - 378 URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/328> (дата звернення 12.04.2026)
58. Наконечна К. І., Михайлик О. М. FinTech в банківському бізнесі: особливості розвитку та потенційні можливості. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 23. С. 108 - 119 URL: <https://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/505> (дата звернення 12.04.2026)
59. Журко Т. В., Щербак А. В. Тенденції та виклики розвитку FinTech у банківському секторі України. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 2(29). С. 479 – 495. URL: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2\(29\)-479-495](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2(29)-479-495) (дата звернення 12.04.2026)
60. Іщук Л. І., Поліщук В. О. Фінансові інновації як чинник трансформації грошово-кредитних систем в умовах цифровізації фінансового сектору. *Економіка та суспільство*. 2026. № 84. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7696> (дата звернення 12.04.2026)
61. Кретов Д., Головенко А. Впровадження інноваційних моделей кредитування корпоративного бізнесу в банках. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-економічна система економіки: перспективи стабілізації»*. 8-9 травня 2026 року м. Запоріжжя. URL: https://helvetica.ua/inform/buklet_ukr.pdf

